

219 կոնգրեսականի ձայն հոգու հայոց ցեղասպանության բանաձևի

Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչող եւ ԱՄՆ նախագահին «ցեղասպանություն» բառն աղբյուրի 24-ի իր ամենամյա ելույթում օգտագործելու կոչ անող 106-րդ բանաձևի մեջ 219-ի: Ամերիկայի հայկական համագումարի սեղեկագրում, այս մասին հայտարարել է 2007 թ. հունվարի 30-ին ներկայացված բանաձևի հեղինակ, Կալիֆոռնիայից կոնգրեսական Ադամ Շիֆը: «218 կոնգրեսականների 219 ձայնը վկայում է, որ Ներկայացուցիչների ժողովի մեծամասնությունը կողմ է Հայոց ցեղասպանության ճանաչմանը, որը չլուծված խնդիր է մնում, եւ ես հույսով եմ, որ մեծամասնության առկայությունը կարագացնի փեարկությունը 106-րդ բանաձևի վերաբերյալ: Միայն հիշելով անցյալի դատեր, մեծ կարող եմ հուսալ, որ կկանխվեն աղաքա ոճիրները», նշել է Շիֆը:

Հայ եկեղեցու միավորման բանակցությունները սկսվել են դեռեւս Վազգեն Վեհափառի օրոք, բայց շուտափելի հաջողություն դեռ չի արձանագրվել

Գարեգին Բ-ն լիազորված է Վրաստանում հայ եկեղեցիների վերադարձնելու հարցում

ԱՐԱՆԻ ՏՐՈՒԹՅՈՒՆ
Հայ եկեղեցու միավորման բանակցությունները սկսվել են դեռեւս Վազգեն Վեհափառի օրոք: Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի կազմակերպած համահայկական երիտասարդական միջազգային խորհրդակցության մասնակիցներին ընդունելիս «Ազգի» հարցին իր պատասխանը ասաց Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Բ-ն:
«Ազգը» մասնավորապես հետաքրքիր է ինչու հայ եկեղեցին չի հետեւում ռուսաց եկեղեցու օրինակին, որ վերջերս ստորագրեց վերամիավորման փաստաթուղթ: Ամենայն հայոց կաթողիկոսը մանրամասնեց, որ բանակցությունները հանձնարարելի մակարդակով դեռ

եւրոնակվում են, բայց շուտափելի հաջողություն դեռ չի արձանագրվել: Ամեն դեպքում, կաթողիկոսը լիազորված է, որ մի օր հայ եկեղեցին կկարողանա արձանագրել 1956 թվականի դաշույնի վերադարձը:
Անդրադառնալով հայկական եկեղեցիների խնդրին՝ վեհափառը նախ ներկայացրեց, որ եկեղեցիներ փակվեցին խորհրդային տարիներին, ուրիշներն անգամ կործանվեցին: Սակայն խորհրդային կարգերի փլուզումից հետո հայ եկեղեցին ամենուրեք փորձեց վերաբացել այդ եկեղեցիները: Կաթողիկոսի խոսքերով, այդ գործընթացը բավականին արդյունավետ եղավ որոշ երկրներում, որոշներում էլ տեղի իշխանու-

թյունների կողմից դժվարություններ հարուցվեցին:
Այդուհիմ կան նաեւ հարեւան Վրաստանում: «Ազգի» ընթերցողները տեղյակ են ինչպես ընդհանրապես հայկական եկեղեցիների վրացականացման, այնպես էլ վերջին բռնադատում «վիճակագրության» դարձնելու հայկական 6 եկեղեցիների հարցի մասին: Ամենայն հայոց հայրապետի խոսքերով, թիվիստիան խորհրդային տարիներին գործող երկու հայկական եկեղեցիները դարձյալ մնում են միակ գործողները, մինչդեռ ժամանակակից հայկական եկեղեցիներ կան, որոնց դռները փակ են, որոշներն էլ օգտագործվում են վրաց եկեղեցու կողմից:
Sbu էջ 2

ԲՆՈՒ

ԱՄՆ-ը «նազմական աղաղակագիտ» է անցնում Ադրբեջանում

ԱՄՆ ռազմական համաճանաչությունը բարձրացնելու և անցկացրել Ադրբեջանի սարսափում հավանական ռազմական գործողությունների նախադասարարությունը նախատեսված է «Ազգի» գործակալության սեղեկագրում, Future Combat System (Աղաղակի ռազմական համակարգ) ցանցը 200 մլրդ դոլար արժողությամբ նոր սերնդի ռազմական մեքենաների եւ տեխնոլոգիաների փորձարկումներ է կատարում սարբեր ժայթաններում: Ամերիկացի մասնագետները մեզական են սեւակաւ ռազմական գործողություններ համակարգով՝ հաւելի առնելով Ադրբեջանի աշխարհագրական եւ կլիմայական ժայթանները:
Danger Room խմբի սվայններով, բազմաթիվ սցենարներում նախատեսվում է Բաքուի գրավում, սակայն սցենարները չեն նախատեսում ԱՄՆ զորքերի ներխուժում Ադրբեջան:

Երկկողմ հարաբերությունները Հայաստանի եւ Ֆրանսիայի նախագահների ֆունկցիան առարկա

Փարիզում երկ կայացել է Հայաստանի եւ Ֆրանսիայի նախագահներ Ռոբերտ Զոհարյանի եւ Նիկոլա Սարկոզիի հանդիպումը: Նախագահները լննարկել են երկկողմ հարաբերությունների հարցերը, սենսական համագործակցության զարգացման հեռանկարները եւ ժաւրասակամություն են հայտնել զարգացնելու եւ ընդլայնելու երկու երկրների համագործակցությունը: Ռոբերտ Զոհարյանն ու Նիկոլա Սարկոզին շուտափել են նաեւ ժաւրասակամական համագործակցության հարցեր եւ իրավիճակը Հարավային Կովկասում:
Կայացել է նաեւ Ռոբերտ Զոհարյանի հանդիպումը Ֆրանսիայի Ազգային ժողովի նախագահ Բեռնար Ակոլայի հետ:

Թուրք բանագնացը գաղսնի հանդիպում է ունեցել Փելոսիի հետ

Թուրքիայի վարչապետ Երդողանի հասուկ խորհրդական Ջուլեյթ Զափուրն 2007 թ. փետրվարի 2-ին Զափուր ԱՄՆ է այցելել Կոնգրեսում Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչող օրինագրի փեարկությունը կանխելու նախադասարար: Այդ մասին սեղեկագրում է «Նուվել դ' Ամենի» հանդեսի կայքէջը, վկայակոչելով թուրքական մամուլի վերջին հրատարակումները:
Զափուրն գաղսնի հանդիպում է ունեցել Կոնգրեսի ներկայացուցիչների ժողովի նախագահ, դեմոկրատ Նենսի Փելոսիի հետ: Այդ հանդիպման վերաբերյալ մինչեւ օրս ՉԼՄ-ներում որեւէ հրատարակում չէր եղել:

Հիշելով աղբյուրների համաձայն, հանդիպումը կազմակերպել էր դեմոկրատ, նախկին բարձրաստիճան դիվանագետ Ռիչարդ Չոլթոնը: Անցյալում նա եղել է նախագահ Բիլ Զլինթոնի ղեկավարության օգնականը եւ նախատեսվել է Բոսնիայի ժաւրասակամի դաղարեցմանը:
Հանդիպման ընթացքում Զափուրն Թուրքիայի կառավարության «մտահոգություններ» է հայտնել, թե Կոնգրեսում հիշելով օրինագրի փեարկության դեմը լրջորեն կվճարի թուրք-ամերիկյան հարաբերություններին:

Դարձյալ թուրքական մամուլի համաձայն, Վաշինգտոնում Թուրքիայի դեսպանը մայիսին Փելոսիի հետ հանդիպման ժամանակ հավաստագրումներ է ստացել, որ օրինագրի մինչեւ ամառ փեարկության չի դրվել: Թուրքերը ղնդում են, թե հայկական կազմակերպություններն ուժեղացնում են ճնշումը Փելոսիի վրա:
Վերլուծաբաններն ասում են, թե օրինագրի ներկայացուցիչների ժողովի օրակարգում կհայտնվի հավանաբար սեղեկագրի սկզբներին, երբ Կոնգրեսը կվերսկսի աշունային նստաշրջանը:
Պ. Բ.

Շիրակն ունեցավ նոր մարզադես

Ինչպես սեղեկագրում կառավարության սեղեկագրում եւ հասարակայնության հետ կապերի վարչությունից, կառավարության երեկվա որոշումը Շիրակի մարզադես է նշանակվել Լիդա Նանյանը: Նա փաստորեն առաջին կինն է Հայաստանում, որ նշանակվել է այս ժաւրասնին:

Տրեանները Կալիֆոռնիայում ադրբեջանցիներին ազակի՞ց

Հրեական համայնի ներկայացուցիչները ժաւրաս են օգնելու ադրբեջանական կազմակերպությունների ստեղծմանը Միացյալ Նահանգներում: Ըստ «Դեյալ» գործակալության, նման հայտարարություն է արել արտերկրում աղող ադրբեջանցիների հարցերով ղեկավար հանձնաժողովի նախագահ Նազիմ Իրահիմովը: Վերջին նշել է, թե իրենց հանդերձ բարեկամաբար սրամարդկան սփյուռյան կազմակերպությունների օգնությամբ Ադրբեջանը մտադիր է կազմակերպել իր համայնիները այն ֆաղաւներում, որտեղ ապսիվ է հայկական լոբբին:

Հետաքրքիր է, որ այնուհետ մի նահանգում, ինչպիսին Կալիֆոռնիան է, ադրբեջանական համայնի կազմակերպելու հարցում իմնական բանալի դիտարկվում է հրեական սփյուռը, որ ժաւրասակամություն է հայտնել ազակցելու ադրբեջանցիներին:

Միաբեկչության դեմ ժայթարի ժաւրասակամությունը ՆԱՏՕ-ԵԱԳՏ համաժողովի

ՄԱՐԻՆԵՍ ԽԱՇԱՏՅԱՆ
Անցած տարի, երբ հայ լրագրողներ այցելել էին ՆԱՏՕ-ի կենտրոնական ՆԱՏՕ-ի ժաւրասնյաններ անընդհատ նշում էին համագործակցից եւ սարբեր համաժողովի օրակարգից երկրների հասարակություններին իրազեկելու անհրաժեշտության մասին. նրանց իմնավորումներից մեկն էլ այն էր, թե որեւէ հասարակություն ղեկ է տեղեկությունների այնքան չափաբաժին ունենա, որ իմնուրոյն հասկանա՝ ինչ կա համագործակցությունը ՆԱՏՕ-ի հետ, ինչ չի տա: ՆԱՏՕ-ԵԱԳՏ (Եվրոպայի անվտանգության գլխավոր խորհուրդ) աշխատանքային հանդիպումը, որ սկսվեց երեկ «ԱՄի ժաղայում», «Միաբեկչության դեմ ժայթարի ժաւրասակամության աղաղակում» համաժողովի ձեւաչափով, գուցե թե իր իմնական նախադասարարից բացի, իրազեկման համասեւսում եւ կարելի էր դիտարկել, սակայն նկատելի էր, որ համաժողովի կազմակերպիչներն առանձնապես ռեւերան չեն իրենց խոսքից իրազողներ տեղեկ լինելուց: Իսկ հոչակագրային բնույթի սեղեկագրությունը, որ մեր լրագրամիջոցները կարող էին հասցնել հասարակությանը համաժողովի ներածական մասում ներկա լինելով միայն, հազիվ թե նախապես այդ բարի ցանկությամբ: Եվ հասուկեն

լրագրողներ լսեցին այն մասին, թե այս ոլորտում զուտ ռազմական համագործակցությունը ինչ է, հարկավոր է ֆաղաղակական իշխանությունների հետ ալելի լայն՝ սենսական-ֆաղաղական համագործակցություն, ինչպես նաեւ սեղեկացման ամեն միջոցից հետո հարցու-ժաւրասակամի ընթացքում բացառապես մի Եւրոպայի հետաքրքիր մանրամասների: Ասեմ, որ կազմակերպիչ կողմից մեկը Հայաստանի արտաքին գրասեղությունն էր: ՆԱՏՕ-ի ժաւրասակամական ֆաղաղականության եւ ծրագրավորման վարչության ղեկավար Ջորջ Կաստրոպիսը ՆԱՏՕ-ի հակաաղա-

բեկչական ժայթարի նախադասությունը ներկայացրեց, ըստ որի 2001 թվականի սեղեկագրի 1-ի աղաղակությունից հետո հակաաղաղակական ժաւրասակամությունն առանձին ղեկավարությունների ներքին խնդիր լինելուց վերափոխվել է ընդհանուր համակարգված ջանքերի: ՆԱՏՕ-ում սեղեկվել է աղաղակչության սղաղակային հետախուզման վարչությունը, որը ֆայլ առ ֆայլ աղաղակ է դաշնակից երկրների հետ՝ աղաղակչության բնույթի, աղաղակչիների եւ թիւրայնների փոփոխությունների համադասարար իր ծրագրերն էլ վերափոխելով:
Sbu էջ 2

Աղանդավորությունը որդես հոգեմտավոր ՉԻԱՏ

Չորիս ֆաղափ հարեանու-
թյամբ զսնվող Վերիեւն
գյուղի փողոցներից մեկի
կամարածե փարսոյի գլխավե-
րեւում փակցված «1700-ամյա
ֆրիսոնյա Չայասան» ցուցա-
նակն անձանոթներին հուշում է
այդ վայրում առկա ֆրիսոնեա-
կան շինարարական մասին: Խորհրդա-
յին կառույցներ մեկուկուսի
սուրճ ու բուսական իրենց հետեւում բախ-
րել են մի հետաքրքիր եկեղեցի,
որի մասին, տեղաբնակներից բա-
ցի, ֆէրը գիտեն:

Մեկուկուսի սառն առջեւ ամառա-
յին ճամբարի նախադասարան-
քյուն շենոդ երեխաները հայաց-
ներով ուղեկցում են դեղի եկեղե-
ցի բարձր անձանոթներին, այ-
նուպես հետեւում են մեզ: Եկեղե-
ցու շինարարական մասին համա-
ռոն են նա ինքնուրույն մասին
վկայող ինչ-որ բան են փնտրում
դասերին: Երեխաները, որսայով
մեր ֆունկցիոնալ ու հետաքրքիր
հայացները, մեզ են փոխանցում

նույնասիոյ, բայց իր չափերով
ավելի փոքր կառույց կա Կա-
թոլիկ Արծաթակա գյուղում,
որն իր նախնական տեսքով
դառնալով է: Արծաթակա ե-
կեղեցու տարիքը հայտնի է՝ 6-
րդ դարում գյուղը դառնում է
Սյունիքի թեմական կենտրոն,
եւ կառուցում են այդ եկեղե-
ցին:

Սբ. Գրիգորի եկեղեցին
զսնվում է 33 կառավարու-
թյան առընթեր դասարանի
եւ մեկուկուսի հուշարձանների
դառնալով գործակալու-
թյան ենթակայության սակ:
Պատմամշակութային հուշար-
ձանների դառնալով իր
բնակացումն նաեւ «Պատ-
մամշակութային արգելոց-
քանազանների եւ դասարան-
կան միջավայրի դառնալու-
ման ծառայություն» դասարան
նշ առեւտրային կազմա-
կերտությունը: Երկու կառույց-
ների խնդիրն էլ դասարանի

Պետությունը եկեղեցիները վերադարձնում է Մայր աթոռին

Իրենց իմացածը՝ «Սբ. Գրիգորի մասին 5-րդ դարում կառուցված միասնաբար եկեղեցի է»:

6-րդ դասարանի Զրիսիսեն
դասում է, որ ինն այդ մասին ի-
մացել է կրոնի դասարանի իր
սուղիով, որը Գրիգոր Լուսա-
վորչի մասին դասն իրենց հետ
անցկացրել է այդ եկեղեցում:
«Սյունյաց աբխաթի մասին էին
անցնում, եկել են այստեղ, աղո-
թել: Մենք դառնալով ենք հե-
տաքրքիր, նրանք են մեզ դասել
եկեղեցու մասին», ասում է Զրի-
սիսեն: 5-րդ դասարանի Աբխաթի
դասում է, որ ընկերներով բար-
բայակին եկել են մարել եկեղե-
ցին ու նա երջակայքը, բայց այս-
տեղ երբեք մահու չի լինում, որով
հետեւ հարեանուրայն բնակվող-
ները ոչ միայն աղոթում են, այլև
նշխարի հոսն են այստեղ արածա-
ցում, ոչխարներն էլ մսնում են ե-
կեղեցի ու աղոթում:

եւ մեկուկուսի անձարձ հուշար-
ձանների ու դասարանի միջա-
կայրի դառնալով իրենց համա-
կարգում: Սովորաբար վերա-
կանգնում էին առավել արժեքավոր
եւ նշանավոր, միաժամանակ ա-
ռավել վստահեցնող եկեղեցիները՝
հիմնականում խոսող վանական
համայնքներն էին ընդգրկվում վե-
րականգնման ծրագրում: Վերա-
կանգնումների թիվը սկսեց աճել
80-ականներից: Վարչության ֆի-
նանսավորումը 90-ականներին ա-
վելացավ, որը հնարավորություն
սկսեց անցնելու հնագույն արժեք-
ավոր հուշարձաններին, որոնք կարող
էին լինել հայ ծառայողական կառու-
ցողական արվեստի նմուշ-
ներ: Այդպես շատ կառույցներ
ընդգրկվեցին վերականգնման ցու-
ցակում՝ սկզբում 6-7-րդ դարերի
հուշարձանները, այնուհետեւ՝ 7-8-
րդ դարերի կառույցները:

Ինչպես նաեւ օգտագործել գիտա-
գործարանական նշանակությամբ:
(33 տարածում զսնվում են 24200-
ից ավելի հուշարձաններ, որոնք ի-
րենց տեսակով եւ նշանակությամբ
դասակարգվում են 2 խմբի՝ հան-
րապետական եւ տեղական նշանա-
կության հուշարձաններ):

90-ականներից մինչ այսօր կա-
ռավարության որոշումը Մայր ա-
թոռին է հանձնվել 206 եկեղեցի,
եւ այդ ուղղությամբ աբխաթի-
ները բարձրանալով են: Բաժնի
դեղը հայտնեց, որ գործակալու-
թյան տարածային բաժնիներին
հանձնարարվել է թեմական ա-
ռաջնորդների հետ ուսումնասիրել
եւ կազմել ցուցակները, որոնցով
իրականացնեն դրանց հանձնու-
մը:

Գործում Սյունիքի թեմական ա-
ռաջնորդի տեղակալ հայր Աբգարը
տեղեկացրեց, որ առաջնորդարանի
դասարանով իրենք կազմել են Սյու-
նյաց թեմում զսնվող եկեղեցիներ-
ի ու մասնուների անվանացան-
կը՝ շուրջ 70 անուն: Վերջերս Մայր
աթոռը դիմել է 33 կառավարու-
թյանը՝ 72 եկեղեցիներ հուշար-
ձանների դառնալով վարչու-
թյունից Մայր աթոռի տարածու-
թյանը հանձնելու խնդրանքով:
Մայր աթոռի տեղեկատվական
բաժնի սնորեն Վահրամ Բահանա
Մելիքյանն այս գործընթացը բնու-
թագրեց այսպես. «Եկեղեցուց
վերցված կալվածքները վերա-
դարձվում են՝ համայնքներում
դրանք դասարանային նշանա-
կությամբ գործառնելու համար»:
Կառուցողի հոգեւոր իշխանությա-
նը իրականացնել իրեն հանձն-
ված եկեղեցիների դառնալու-
թյունը, գործակալությունում տե-
ղակ էին, որ Մայր աթոռին վերա-
դարձված եկեղեցիներն օժտվում
են, իսկ հետո երբեք չեն կարողա-
նում ստասարկող ֆախանա զսնել:

Եկեղեցու ներսը ոչ միայն անխ-
նամ էր, այլև կետորվա ճաղիկ
ներսում հանգստացող ոչխարի հո-
սը կղկղանի հետեւ եր թողել այն-
տեղ: Երեխաները դասնեցին, որ ի-
րենք եկեղեցու երջակայքը բարե-
կարգելու ցանկություն ունեն եւ
գրավոր դիմել են Վերիեւնի հա-
մայնադեմին, որոնք օգնի ի-
րենց ցանկատայան, այլապես
հնարավոր չէ ոչինչ անել:

Գործում Սյունիքի թեմական ա-
ռաջնորդի տեղակալ հայր Աբգարի
իմացությամբ՝ 4-րդ դարի կառույց
Սբ. Գրիգորի մասին բազիլիկ ռոմով կա-
ռուցված եռաստի եկեղեցի է, նա
մասին ավելին հայտնի է: «Մար-
դեթի հետ կազմակերպել ենք, որ
այդ եկեղեցու համար գյուղադա-
տարանը հող հասկացնի, որոնքով
կարողանանք ցանկատայան ու
խնամել», տեղեկացրեց հայր Աբգարը:
33 կառավարության առընթեր
դասարանի եւ մեկուկուսի հու-
շարձանների դառնալով դասարանի
գործակալության հուշարձանների
ու դասարանի միջավայրի դառ-
նալով եւ օգտագործման
բաժնի դեմ Սուրեն Ընդադանն ա-
վելի ստույգ է համարում Սբ. Գրիգորի
մասին եկեղեցու 6-րդ դարի կառույց
լինելը, որը բազիլիկ վերակա-
ռուցվել է միջնադարում: «Այստեղ
արտաքին դասեր են բարձրել, եւ ե-
կեղեցին ներկայից էլ է ուղղակի-
կան ծավալի մեջ, որի հետեւան-
ով եկեղեցու կամարակաղ քաղ-
վածքները փակվել են, վերակա-
ռուցումները վերագրվում են 9-10-
րդ դարերին», ասում է Ս. Ընդադանը:
Սբ. Գրիգորի մասին կառուցումը 6-րդ
դարին վերագրե-
լը հիմնավորվում է, որովհետեւ

ՄԱՍՆ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ՄԱՍՆ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Նախորդ մասերի տպագրության օրոք՝
մայիսի 4, 11, 18, 25, հունիսի 1, 8, 15, 22, 29,
հուլիսի 5

... 34

- Ըարունակե՛նք,- հարցրեցի Նինային:
- Չե՛ն ուզում,- հարցով զարթարեցի նա:
- Չայն չհանեցի, զարթարեցի ձեռքերս առաջ սարա: Ինչո՞ւն այնքան էի գրկել ու շոյել, որ անգիր գիտեի մարմնի յուրաքանչյուր սանձի-մեջը: Փոփոխվեց միանգամայն նոր եւ արթն գրգռեցի եր հաղորդում: Արդեն մոտեցել էր, դեմքը չէի տեսնում, աչքերս սակ վզի եւ ուսի անցնում էր... Ըստ էր հետաքրքիր՝ նույն ազդեցությունը կունենա՞, եթե համբուրեմ... Չհամարձակվեցի: Բայց մազերից կարող էի հոս փառել, այնպես, որ չզգա: Նրա էրգանս գոյնը մազերից էր սկսվում, արդեն գիտեի...
- Կանգնել ե՛նք,- գուլպան ծիծաղով ասաց Նինան,- չե՛նք մարում...
- Այո... դժվար է դարձել...
- Ինչո՞ւ... Գիտե՞ս էլ աչքերս չես տեսնում...

Փոփոխվեց ֆրոնտ անցավ:
Չհասցրեցի ասել՝ աչքերդ չեն երևում, վիզդ է շոյվածիս սակ, ավելի վաս:
Եթե այդ դահին Ինան չսնան, չգիտեմ, թե ինչ կկատարվի:

Ինան դարձավ մոտեցավ, դասվեց մեք շուրջը: Տրամադրությունն արակարգ էր, փայլում էր ամբողջովին: Մտնողեցի, որ եկավ ու փաստորեն խանգարեց, բայց շահություն չկար, կարծես հարազատ մարդը թեթևակի դժգոհություն էր առաջացրել, որն իսկույն անցավ: Նույնիսկ ուրախացա, փչեց հետո երեւի մեղի մեջ բռնեք ինձ:

- Գլուխս դասվեց,- ասաց Նինան,- կոնյակ աս խմեցի:
- Նա դառնեց մահաճակատի, ծանկոտը փառցեց ոտերին:
- Ըն գնալու ժամանակը չէ՞,- Ինան դիմեց ֆրոնդը,- ընկերուհիներդ հրաժեշտ չե՛ս արել:
- Պահ, արհեստով եմ գնում...
- Մի՞նչես ձեռնալին արձակուրդ երեւի չկարողանա գալ գյուղ, կամ գուցե նույնքերյան տնին... Չեմ նայել, թե փանի որ եմ ազատ:
- Ես ստուգել եմ,- Նինան ոչ մի բան բաց չէր թողնում,- երեւի որ, կիրակին հե՛ք,- արդա բողոքեց,- ես չեմ դիմանա այդքան,- կարծես ֆուրք էր արտել նրան,- մեք գյուղը աս եմ սիրում, դա՛սը, գե՛ք...
- Նա չի լողանում,- ծիծաղելով ինձ ասաց Ինան,- ծանուկ տեղեր ունի գեթափին, գիր է կարդում, ասիմաս դարձրել...
- Դու սիրո՞ւմ ես ձեք գյուղը, Արամ,- հարցրեց Նինան:

Ըստ երեսուրթին ֆուրքը գուցե էին իմ մասին:

- Իհարկե,- ասացի,- ինչո՞ւն կարելի է չսիրել ծննդավայրը: Բայց մեք գյուղը այսօրիսի բնություն չունի, հասկալովս՝ գեթ: Զարհարոս սարեր են... Թեեւ ինձ համար դա ամենագեղեցիկ տեսարանն է... Սարերի լանջերը գրեթե լրիվ կանաչազուրկ են, հողը ֆուլ է, միայն փառեր, վառված, խանձված փառեր, անչափ աս, կարծես ավտոմեքով բերել ու թափել են ամեն ֆայլափոխի, իրար վրա... Եվ ուղղաձիգ ֆարսիներ, փակա ժայռերով ու ծալերով, շոգի սժաղող օժերով...

- Օ՛յ,- ձեռքերով վանելու արժում արեց Նինան:
- Վերտում ասիարակ է, սարահարթ,- արունակեցի,- ցորենի արեք, ցածրիկ, թեքած, անջուր, խոճուկ: Եվ մեք կովերն են խոճուկ ձեռ կովերի հետ համեմատած: Նիհա՛, չորացած, սմաճ, իսկ ձեռ կովերի կուրծք... ընդ...
- Թեեւ լայն արձանով ցույց սվեցի արունակությունը: Զուրեքը ֆրեզացին:
- Ծանր չկա՞ն,- հարցրեց Ինան:
- Ընչ, հիմա են սկսում ցրադիմացկուն տեսակներ:
- Այսինքն դու՞ էլ մրգեր չունե՛ք:
- Ո՛չ, մոտիկ ֆաղափ կա, Լեմինականը, ասանիկը կիլոմետր է հեռու ընդամենը, առան արունակ ունի: Բացի դրանից, ամեն ինչ բերում են գյուղ, միգրը ծով է:
- Իսկ այստեղ ասիարակը վիճակ է, բոլորի ասամետը փչանում են վիսամիներեի զակա-սից:

- Ես կարծում էի, թե ջրից է,- զգալով, որ հանդիսությունն անիթը բաց թողեցի, ավելացրի,- ձեռը երջանիկ բացառություն է:
- Զուրեքը գոհ ծիծաղեցին, ցուցադրելով անողը, գեղեցիկ ասամետը:
- Որովհետեւ մե՛նք այստեղ չե՛նք մեծացել,- ասաց Ինան,- զարթարեցի մահից հետո եմ եկել: Ես այստեղ ընդամենը երեք արի եմ դրոց գնացել: Բացի դրանից, մոտաֆուրս ասամետը արյժ է, նա մեք աս է օգնել, նա ցորենի վե՛ր փրկել: Ուղղակի անգնահատելի խորհուրդներ էր ասիս, թե ինչո՞ւն խոսակցե՛նք այդ հա-

մաճարակից, եւ միտ հասնուկ դեղեր ու վիսամիներեք էր ուղարկում, հիմա էլ:

- Դու՞ այստեղ չե՛ք ծնվել:
- Ես եմ այստեղ ծնվել,- Ինան խոսում էր եւ երաժեշտության սակով արժանանում ասած տեղը,- ինչո՞ւն արեկան էի, երբ տեղափոխվեցիմ Ուրալ: Այսօրվա զեք հիշում եմ առաջին ճամփորդությունը գնացելով, աս հաճելի էր եւ հետաքրքիր: Գիտե՞ս էլ հաճույնով եմ գնացելով ուղեւորում:
- Ես գնացի չե՛ն սիրում,- նորից բողոքի զեք ինչեք Նինայի ձայնը,- ես ընդհանրապես ճամփորդել չեմ սիրում, նոր վայրերը հետաքրքրում են, բայց այդ տեղափոխումը հաճ է, ամեն կարգի մարդ լցվում է... Ես սիրում եմ հեռու-սացույցով ճամփորդել...
- Զուրեքը լռեցին՝ կարծես հերքեք ինձ արելով:
- Ես թափառել եմ սիրում,- ասացի,- երբ այստեղից գնամ, կնստեմ մի զարհակալ գնացի, կիջնեմ մի զարհակալ ֆաղափում,

ՊԱՐՈՒՅՐ ՎԱՐՈՒՅՐ

ԽԱՉԱԳՈՂ

որտեղ մեք ունի, կթափառեմ այդ անծանոթ ֆաղափում, գուցե օրերով մնամ, գուցե անմիջապես հեռանամ, ավտոբուսով, գնացելով, ինչո՞ւն հարմար լինի:

- Եվ ասի՞ս ես թափառել,- ժամանակին ինձ զգասացրեց Ինան,- միայն թե ցուրեքերյա ճամփորդության կամ Բրազիլիայի մասին չդասմեք:
- Ես ասացի՞ թափառել եմ, ես ասացի՞ սիրում եմ թափառել, եւ անելու եմ...
- Մի նեղանա,- ծիծաղեց Ինան,- զգացի, որ ոգետրվում ես, գիտեմ, թե դա ինչ է նշանակում: Կարող ես մի ամբողջ գիր արասանել...
- Իսկ դու միայն ծաղրել գիտես,- ընդհատեց նրան ֆուրքը,- ոգետրությունն ու ռոմանտիկան ֆեգ համար ծիծաղելի են...
- Տեսե՛ք, տեսե՛ք, ասիմասիսները ռոմանտիկայից են խոսում...
- Առանց ռոմանտիկայի չկա ասիմաս,- արտաբերեցի Նինային օգնության,- եթե դու այդ հասարակ բանը չգիտես, ուրեմն մի խոսիր ասիմասի մասին:
- Եվ առհասարակ ինչո՞ւն կարելի է խոսել ասիմասի մասին՝ արտաբերեցի զարհակալը իսկ չունենալով,- անխղճորեն արունակեց Նինան,- զարհակալներն են, թե ոնց ես դա արել: Ինչ լավ է, որ ես ավարտել եմ դրոցը, թե չէ խայտառակ կլինեի:
- Գառնուկս արժանացրեց այդ հախուռն գրոհից: Մանչեքի էր նա այդ արժանացրեց զարհակալն տեսնելով, երկարակրկի-զանգրամազիկը: Իհարկե, ընկճվող չէր, ոչ էլ ընկրկող, ուր որ է կֆե-ցացներ՝ անմեղ գառնուկից վերածվելով օձի: Ոչ թե ֆեցացրեք, այլ արտաբերեց միանգամայն:
- Մանչեք տես... երեկվա երեխաներն ինձ ռոմանտիկայի դասեր են ասիս, խե՛ղի եմ սովորեցնում: Եվ ովքեր են սովորեցնողները: Երկու ամիս առաջ ո՞վ էի դու, երեխա, մախուր երեխա... Ես եմ ֆեգ զարհակալ դարձել, մոռացել ես, հիմա ֆեգ ասիարակը ոտի սակ սված մարդու տեղ ես դնում...
- Իսկ դու,- դարձավ ֆրոնդ, որը հետաքրքրեք սրտատում էր, թե էլի ինչ կասի Ինան իմ մասին: Ըարունակությունն անսպասելի էր եւ ասիարակ,- զարհակալ կույս,- արտաբերեց նա խեղճ արդկա երեխան,- ասանոթ արեկանում զարհակալն օրորող եւ դարձել, այդպիսին էլ կմնաս...
- Նինայի շիկնեք տեսել էի, բոցավառվեք չէի տեսել: Սակավ խրվեք տեղափոխի մեք, ծանկոտը ֆառցեք, գուլպա ծանկեք:
- Գառնուկն նայում էի Ինային գուլպա դանդաղորեն արտաբերելով, իսկ նա արտաբերել էր կնոսում: Եվ այդ ֆառ լռության մեք զարհակալ լավեք Նինայի ցածր ձայնը.
- Չեմ հասկանում, մի՞թե ես զարհակալն ասում եմ...
- Ոչ, իհարկե,- Ինան նեքվեք մահաճակատի վրա, փառաբանեք ֆրոնդ ու սկսեք համբուրել նրան ծանկոտի վրայից,- ներք, ֆուրկա, խոհուրդներ էր ասիս, որ ես ֆեգ աս եմ սիրում,

ասիարակում ամենից աս ֆեգ եմ սիրում...

- Ավելի աս, ֆան նրան...
- Իհարկե,- առանց ասանակելու անհաղաղ զարհակալներեք Ինան,- դա էլ հա՛րց էր...
- Գառնուկն նրա մոտ ասացի...
- Օտար մարդը հարազատների կույն չդեք է խառնել: Մոտեք ճակատի զարհակալներն, որն իմ արած բեքնի վրա էր բացվում: Գիտե՞ս էի իմ արտաբերում, ամեն ինչ տեղ տեղի էր արված, հարթ, թեթևակի թեթևաք, որ ջուրը դեղի դուրս հոսի: Ամենազարհակալը երեւի ցեքնեքաքեքս էր, բեքնի հայելին:
- Ինչ խոսել, Ինայից բացառություն չէի զարհակալեք, ոչ էլ զարհակալի ցույց արել, թե արդյ՞նք եմ, թեեւ անխղճորեն էր արված՝ դա էլ հա՛րց էր... Իսկ եթե նա իմ տեսությանն էր հետաքրքիր: Չէ՞ որ նրան բացատրել էի, թե ինչու եմ Նինային ավելի աս սիրում, ֆան իրե՛ն...
- Զուրեքը փսփսում էին, հասկացա, որ Նինան գնալու է:

մունկներն առաջ սկսեք է զարհակալ եւ հետեք դուրս դրած:

- Ծիծաղեք եկավ իսկապես, երբ զարհակալեք:
- Այնպես որ,- արունակեք Ինան,- դու զարհակալից սկսեք նրա հետ ծանոթանալի: Ամեն ինչով իրար հարմար էի, անմեղ երեխաներ: Բայց ես արդեն ֆեգարել եմ ֆեգ:
- Դա անցյալ էր, մոռացի:
- Ի՞նչ ես ուզում ասել:
- Եթե մեքնեք այն տեսակը, կասե՛ք:
- Ես արդեն ասել եմ, ամբողջովին լցված է: Մի ինչ բացե՛ք է...
- Բազմո՞՞ց...
- Որի վրա տեղ չկա նստելու: Գիտե՞ս կախով, որ զարհակալն մի օր, իրեք: Մի ֆայլ էլ չե՛նք կարող անել:
- Սիրում եմ նեղված, երբ երկուսով եմ:
- Արի, որ համոզվեք:
- Այո, միտ զարհակալ է ֆարատել բոլոր կարհակալները, թեկուք բազմո՞՞ցի վերաբերալ:
- Ինան զգույք, որ հասկալը չճանա, այս ասանուկն իսկ զարհակալն էին ճանաչում, մոտեքավ ֆակ դառնը, նույն զգույցությանն սեղմելով բացեք եւ գլխով արեք ինձ:
- Լույսը վառե՛ն,- կամացուկ հարցրեք, ինձ էլ էր մասփոխվել:
- Վառի, տեսնե՛ք ինչ դրություն է, հետ կանցատեք:
- Վերջին բաներն ասացի արդեն տեսնելով, նրա հետեք մեքնելով: Նեղվածն այն խոսքը չէր, իրար կրած կանգնել էինք, տեղ չկար արժանելու: Մեք ավելին զարհակալ չէր: Ինձ բազմո՞՞ցն էր հետաքրքիր, որի վրա արտաբեր ու կարողանեք էին լցված: Ինչո՞ւն համբուրելով միանգամայն ուսումնասիրում էի նրա ուսի վրայից, թե ինչո՞ւն կարելի է տեղ բացել: Խեղճի մեքնը, իրմ, հաճույն եմ զարհակալ: Ինչ տեղ բացելու մասին էի մտածում, երբ այդպես ավելի հարմար կլինեք: Ուտեք սեղմելով կամաց հետ մեքնել, զարհակալն նայեք աչքերը թարթելով, բայց արդեն բազմել էր կարողանել վրա եւ մեք:
- Գառնուկը, թե ինչ եմ ուզում անել, դժգոհեք.
- Չեմ սիրում այսպես, առանց նախադասարարելու:
- Դու էլ սա նախադասարարություն համարի,- արտաբերեք վզի տեղ ֆեքնելով:
- Ծիծաղեք եւ հարմարվեք:
- Ժամանակ չկար, համեմատեք դեքս մի ֆոփոխ նախաբան զարհակալ: Ես նրան ինչեքնի, թե ինչից սկսեք այս ամենը, զարհակալներն առաջացրելով, որ նախաձեռնությունը վարող է անցել իմ ձեռքը: Նրան մնացել է լուկ անցյալի հուրը, որը նույնիսկ զարհակալն է մարդուն, ինչ-ֆան երազանք, միայն թե ներկան է իրական զգացողությունը: Ներկան ես էի սօրիմուն, եւ նա հաճույնով եքնարկվում էր, միանգամայն համոզվելով, որ սիրահարներին բնորոք է նոր անկուններ ֆեքնել, սակայն նորը ոչ թե միջակայքն է, համեմատեք զարհակալն ֆեքնելով կամ ինչ արտաբեր ու ֆակ տեսնելի, ինչ-որ չափով նաեւ անցած օրերի միախառնված անորոք հոսք, այլ մեք մեք էր, ամեն անգամ նոր-վի ու յուրահասուկ, ֆանգի ամեն վայրկյան այլ էր նա, իսկ ես սակայնակալն ճանաչարի ունեք անցնելու...
- Մի ֆեքնեք ձայն ինչեք.
- Ինան,- արդա նորից,- Ինան, որտեղ եք:
- Ինան ծալած թթամաք մեքնել էր բերանը, սեղմեք ասամետով մի՛նչեք ուտի եկավ ու արտաբերեք.
- Այստեղ եմ, ինչ ես ուզում:
- Ամենակալս վիճակում էլ զարհակալն է ինչ-որ միջաբանով գնել:
- Լավ է, հիմա ձայն սվեք եւ ոչ ֆեք հետ...
- Ինան միտ գնահատել էր հուճուրդ, անմիջապես արձագանքեք զարհակալն ծիծաղելով:
- Դա մեղմացրեք նրան, այլապես ֆուրքը չէր փրկվի:
- Ինչ է եղել, որ ծիծաղում ես,- այդպես է, ֆոփոքը միտ նախաձեռնում եմ մեքնել, որ առանց իրեքն եւ զարհակալ,- կարելի է մեքնել:
- Իհարկե կարելի է,- զարհակալն ասացի զարհակալն ինչեքնելով, մի՛նչեք Ինան արժանեք եւ կարգի եկավ,- մեքն, եթե կարող ես,- բացեք դուրս, որը նա արտաբերում էր:
- Նինան միայն զուլպը կարողացավ առաջ բերել զարհակալն:
- Տեղ չկա,- զարհակալ նա, կարծես ծանոթ չէր դրությունը:
- Երեւի այս տեսնելի համար եմ ասել երրորդ ավելորդ է:
- Իմանությունը թողե՛ք է,- խայթեք Ինան:
- Գա, ոնց որ,- զարհակալն ասացի եւ նույն միանությունը արունակեք,- ինչ էի անում այստեղ:
- Ամենակալս է, որ չհասկանար, թե ինչով էիմ զարհակալն, միանեք ձեռնարկով խանգարեք մեք:

ԱԶԳ-ՆԵՐՈՒՐ

ՎԵՐՈՒ

«ԽԱՉԱԳՈՂ»

- Հայնմաս էին խաղում,- փնջաց Ինան:
 - Բայց դու անգամ տախտակով չես կարողանում խաղալ:
 Փոփոխը ծաղրում էր:
 - Ես խնդրեցի, որ Ինան ցույց տեսնեմ,- միջամեծություն ժամանակն էր, Ինան լուր մտածել,- ուզում եմ այս տուրը գնել, դա համար դեմ է լավ ուսումնասիրեմ ամեն ինչ...
 - Ումից ես ուզում գնել,- Ինան Ես արագ էր արձագանքում: Եթե մի վայրկյան հարազոր, գուցե ձայն չհաներ:
 - Բայց մենք տուրը չենք վաճառում,- վրա բերեց Բայրը:
 - Ես ամենից հետ կխոսեմ, դու ո՞վ եմ: Ես տախտակով կհամոզեմ:
 Նիման լցրեմ անհանգստացավ, Ինան արդեն կտանելով, որ իմ հերթական փնջոցն է, սկսեց խոսեցնել ինձ:
 - Ինչո՞ւ ես ուզում այստեղ տուր գնել:
 - Նայա ես առաջ դուրս գամ, գնամ այնտեղի տեղ, որ երեկոյն տեղավորվեմ:
 - Եհես է,- ծիծաղեց Նիման:
 Վերադարձան մեր սենյակը, որն արդեն Ես ընդարձակ թվաց: Նիման ուղղվեց դեմի մահճակալը, բայց տեսնելով, որ մենք նստեցինք սեղանի մոտ, ինքն էլ եկավ:
 - Մենք խմելու ենք,- ասաց Ինան,- դու խմելու ես, որ նստեցիր,- բարկությունը չէր անցել:
 - Պարտադիր է,- հարցրեց կրտսերը:
 - Նայած, թե ինչ առիթով եմ խմելու,- ասացի,- կենցաղներից է կախված:
 - Ե՛լի առիթ,- վախեցավ Նիման:
 - Այն էլ ինչուիսի,- իմ ու Ինանի բաժակները օդի լցրեցի, Նիմանին՝ կոնյակ,- ես առիթը կասեմ, դու որո՞ւմ եմ, թե ոչ: Ես որ հարելու եմ այսօր...
 - Ես էլ,- ուրախացավ Ինան,- վերջին անգամ...
 - Եթե ուզում եմ խմել, կարելի է ես առանց առիթի...
 - Ոչ, դա անազնություն է,- բողոքեց Նիման,- առիթը դեմ է ասել:
 - Ինչո՞ւ, առիթը այս տուրն է, այս տուրն է հասկալի տախտակով: Ինչ-որ լավ ու բարի բան եմ գտնում մասին, կարծես բարություն է ճանաչում, բարություն է կենտրոնում...
 Նիման անմիջապես կուր արեց եւ ձեռքերը սեղանի վրայ դրեց:
 - Երեսու վառվում է,- ասաց, իսկ աչքերը փայլում էին:
 Ինան անհանգստացած նրան էր նայում, բայց երբ ինքն էլ խմեց, այլևս ուշադրություն չէր դարձնում Բայրը:
 - Միայն թե, Արամ,- խնդրեց Նիման,- տախտակով ասես Ես մասին:
 - Դավաճանի,- ծիծաղեց Բայրը:
 - Իսկ ինչո՞ւ չհավատարմե՞ր,- նորից լցրեցի երկուսիս բաժակները,- ի վերջո սեփական անկյուն ունենալու եմ: Ես գուրջ չեմ վերադառնա: Երկու ուրբերս ամսանագրել եմ, բայց եղբայրներս ու փոքր եղբայրս Ես չեմ: Այնտեղ ինձ բաժին չի հասնի: Երեսուսու վարձով էի ապրում եւ դժվար թե մի փոքր տուրն այնքան փող ունենամ, որ տուր գնեմ: Իսկ այս տուրը ինձ համար Ես լավ է, փոփոխ, սիրուն, խաղաղ, հարազատ... Չանհանգստանալ, ձեռք միջոց կընդունեմ, երբ կամենամ...
 - Այսինքն, ես ինչո՞ւ եմ անհանգստանում,- գլուխ արեց Նիման,- ես փոքր տուրն այստեղ չեմ լինելու, արձակուրդներին եմ գալու: Թող Ինան մտածի, որ գլուխը դարձավ նորից:
 - Գնա, տեսնեմ կոնյակնե՞ս, այն էլ Բառնապուրով,- Բիծիծաղ սվեց Ինան,- դու դեռ երազում Ես կեսնես մեր գեղը, տախտակով, Բայրը թույլ տեղին կտավ,- լավ, կուրիկ, գնա, գուցե հանդիպես վերջապես Բայրին, սիրահարվես...
 - Ենդհակալ եմ, դու Բայրն մտածիր,- հակադրեց Նիման:
 Բայրերն ինձ բացարձակապես հաճելի չէին առում: «Դա էլ հարց էր», Ինանի զարմանքը դեռ ծխում էր նրանում, հիմա էլ Նիման՝ դու Բայրն մտածիր: Այսինքն ես գոյություն չունեմ:
 - Ինձ անցավ արդեն,- Ինան նույնպես զանգանցեց իմ գոյությունը... ես մեր սերը:
 Լուս վերցրեցի բաժակն ու խմեցի, արդար կարճ արձակուրդի բռնակցի վրա, Դիմումիչի դեմ: Այդպես Ես կհարթեմ:
 - Ինչ տախտակով,- հարցրեց Ինան,- մեծակ խմեցիր, ես ո՞ւմ եմ խմեմ:
 - Միայնիսի էլ կխմեմ,- լցրեցի:
 - Ինչ եղավ,- Ինան ուշադիր նայեց ինձ:
 - Ոչինչ, խմեմ:
 - Դեմք այնպես, առանց որեւէ առիթի:
 - Ես առանց առիթի չեմ խմի,- Բայրին ասաց ասաց Նիման,- առիթները ստառվեցին, Արամ, չես կարող ասել:
 Բաժակաճանաչության խորքերով հանդերձ կենցաղ ասող էի դարձել, եւ կարծես զսնում էի...
 - Ինչո՞ւ չեմ կարող, ասելու անհասկանալի է: Բավական է միայն առաջին բանն արձատար

նել, մնացածը գալիս է, առանց մտածելու, թե որեւէ մեկին կվիրավորես կամ ցավ կդատարանես... Այդպես ամեն ինչ դարձվում է միանգամից եւ հեշտանում...
 - Ընդ, սկսվեց,- ուրախացավ Ինան եւ դարձավ Բայրը,- հիմա կեսնես...
 - Այնպիսիներ չդառնես, ինչու առիթով չեմ կարող երկար խոսել:
 - Տխրե՛ր, օյ, դեմք չէ,- Բայրը Նիման:
 - Զեք դեմք չէ, միգուցե դու չեսիրես էլ: Իսկ ինձ համար սխրություն է, որ վաղը դու գնալու ես, եւ ամբողջ կյանքում այլևս իրար չենք տեսնելու, ամենայն հավանականությամբ:
 - Դեմք նոր տուրը գնելու մասին էիր խոսում,- ծիծաղեց Ինան:
 - Ենթադրում եմ, որ տուրը ինձ չե՛ր տա:
 - Լավ, սվեցինք, ինչ ես անելու:
 - Կարծեմ, դու կգնաս դուրս, ես գրեթե կգրեմ, ամբողջ ձեռք կգրեմ:
 - Այսինքն ամուսնանալու եմ:
 - Ինչուիսի կամենաս:
 - Իսկ դու չե՞ս կամենում:
 - Ինչուիսի կամենաս:
 - Ես Բայրին մեծ եմ, գիտես, չէ՞:
 - Գիտեմ, դու Բայրին արժեքներս ես, ես՝ Բայրին:
 - Տարիս որտեղից գիտես, Նիման է ասել,- եւ իսկույն ընկրկեց Բայրը հայացքից ազդված, ո՞վ է ասել:
 Ես հիշեցի սերը, ժամը, խոսակցությունը:
 - Բողոք հասնի, Բայր հետ խոսելիս դեմք է ամեն բանը հաճելի առնել:
 - Այո, բայց Ես հաճախ թերանում ես, ինչուիսի Բայրը:
 - Ինչ է եղել,- լարվեց նա,- զգացի, ինչ-որ բան կատարվեց, բայց ինչ եղավ:
 - Դու միջնեմ հիմա չհասկացար, որ չի կարելի օդին այսքան երկար դառնալ բաժակի մեջ, տախտակով... Ինձ մենք ինչու առիթով, բաժանման կենցաղը:
 - Բաժանման կենցաղը... այդպես ասում եմ:
 - Այո: Մարդ կա, սիրում է իր սխրությունը...
 - Դա հիվանդություն է:
 - Իհարկե հիվանդություն է, խոսելը նույնպես հիվանդություն է, հասկալիս հակաճանաչելը:
 - Ինձ հետ էլ բաժանման կենցաղ ես խմելու,- ծիծաղեց:
 - Ոչ, մենք անբաժանելի ենք:
 - Օ՛ր, դա սեր է,- հարցրեց Նիման:
 - Այո, ի հեճուկս ձեզ՝ երկուսիդ:
 - Ինչո՞ւ ի հեճուկս:
 - Գնացե՛ք ու մտածե՛ք, գուցե զսնե՛ք:
 - Ես չեմ զսնում, բայց զգում եմ,- ասաց Ինան:
 - Գրեթե տախտակով չեմ, նույնիսկ ավելի լավ:
 - Բացարձակ,- լուրջացրեց Նիման,- ինչ էր նշանակում «ի հեճուկս»:
 - Բառարան չունե՛ր այստեղ:
 - Խոսակցում ես:
 - Ելելի մարմնով,- Ինան երաժշտություն միացրեց եւ ինձ դիմեց ձեռքի Բայրին, ընդհանր, ո՞ւմ եմ ես դառնում:
 - Երեկոյն դարձե՛ր,- ասացի վեր կենալով:
 Կարծում էի, թե երեկոյն խաղը դառնում էր, սեփական Բայրին ընդհանրեցի, միջնեմ Բայրը սկսեցին ինձ փոխանցել իրար, ընդ որում արագ-արագ, չէի հասցնում համեմատել: Մի դեպ երկուսին էի գրկել միաժամանակ:
 - Տանգո՞ երեկոյն,- հայտարարեցի:
 Այդ միջոց դու եկավ նրանց, բայց երբ փորձեցի սովորական համաձայն ձեռքերս հասցնել իրար, Նիման ծարրվեց Բայրին ազատվեց:
 - Բավական է,- բացակայեցի ծիծաղելով,- հիմա աչքերս կփակեմ, ով ընկավ ձեռքս, բաց չեմ թողնի:
 Ինան էր ընկել ձեռքս:
 - Ինչ լավ է,- ուրախացավ կրտսերը,- կիսանգուստանում: Պարելն ինձ ավելի է հարթեցնում: Դանդաղացվեցին, Նիման նստեց, մենք դանդաղ դառանք ինքն, գրեթե չէինք շարժվում:
 - Այդպես ես էլ կդարձի,- նախանձեց Նիման:
 - Ենթադրվիր բայիսին,- ծիծաղեց Բայրը:
 - Դու ինչո՞ւ նստեցիր նա ձեռքի մեջ:
 - Եթե ուզում ես, արի դու,- Բայրը ասաց Բայրին:
 - Ոչ, ես գնում եմ:
 Ինչքան էլ նա ներկայությունը հաճելի էր, վաղուց ժամանակն էր, որ երկուսով մնայինք:
 - Մենք էլ ենք գնալու,- հանկարծ ասաց Ինան,- արդեն ու՛ր է:
 Ես զարմացած մասներս սեղանից կողմնորոշեցի, զարմացավ այդպես ասելու նրան եւ տախտակով:
 - Մորթի այդպեսինքն ես անցել,- ծիծաղեց նա,- ինչ ես ասում:
 Զեռնեմ իջան կոնյակով,- հասկացնելով, որ ուզում եմ մնալ:
 - Ոչ, դեմք է գնալ,- չգիտեմ նա եւ ծչաց, ո-

ուրիշներ կստանան էի նա ամենափափուկ տեղը,- մութ է,- մասնառարանեց,- ուղեկցեմ Նիմանին:
 Ուղեկցելը նշանակում էր, որ ինքն ինքն չի մնալու: Ես այդպես հասկացա: Դանդաղացրեցի Բայրին, որ հիմա ես մի փոքր արեցի:
 - Իսկ ես ուզում էի դառնալ Նիմանի հետ... ամենավերջին անգամ...
 - Ամենավերջին,- ծիծաղեց Նիման:
 Նրա ծիծաղը վստահեցրեց էր, մանավանդ զարմացրեց ծիծաղը, փոփոխեց նույնիսկ Այնինքն էր գերազանցում... Ամեն ինչն էլ վստահեցրեց էր, մանավանդ դարձեց: Եթե համարձակվել էի դարձի հրավիրել նրան, գիտե՛ր, թե ինչ փորձություն եմ ենթարկվելու... Երեկ ինքն էլ էր գիտակցում իր վստահությունը, հրաժարվեց:
 - Գլուխս դառնում է,- ժողով,- բայց մենք դեռ կդարձնենք... Դարձեմ եմ այսօր, կյանքում առաջին անգամ... Իսկ Ինան ինչքան էլ խմի, ամենեւին չի զգացվում...
 - Ես,- Բայրը Ինան,- որովհետեւ առաջին բաժակից հետո ձեռքերս եմ, թե խմում եմ:
 - Զեռնեցի լավ միտ է, ես էլ այդպես կամեմ,- ուրախացավ Նիման,- հիմա, խնդրում եմ, որո՞ւմ, որտե՞ր, որտե՞ր իմ անելիքն իմանամ:
 - Ինչ միտի որո՞ւմ,- դառնալուստեցի,- ես որ կյանակորում չեմ սիրում. ինչ ուզեմ՝ կամեմ: Ինչ որ չափով ջեռնվեց Բայրը ուղղում մտքերի,- ինչ դու կուզես:
 - Դա կարող է միտի լինի,- առաջարկեց Ինան,- Բայրը նույնիսկ Բայրը, Բայրը կենսաբանական...
 - Եթե այդպես է, մտաքցիր գնալը, գոնե այժմ:
 - Իսկ ես ինչ անեմ,- հարցրեց Նիման:
 - Ես չեմ բռնանում:
 - Կմնամ, եթե խոսեմ, որ ուրիշ տեղեր չեմ մտնի... Ես խոսեմ խաղալու...
 - Խոսեմ եմ,- Բայրը Ինան, սովորական համաձայն իմ փոխանցում նույնպես արժանապատիվ,- ինչքան եմ մնալու, ամբողջ գիտե՛ր այստեղ չեմ անցկացնի:
 - Ինչո՞ւ ամբողջ գիտե՛ր, կմնամ այնքան, ինչքան կուզես:
 - Դե դա նույն բանն է,- անհանգստացավ Նիման,- նույնիսկ ավելի երկար կեսի: Ինձ տախտակով եմ, Արամ էլ կգնայի, բայց խմեմ եմ,- ավելացրեց ցուցադրական հղացումով:
 - Բայրը, միայն կգնան,- վճռեց Բայրը,- գոնե մի գաղղո ու՛ր կլինի, թե չէ երկու խենթ իրար հետ, օ՛ր...
 Նա ինձ ավելի լավ էր ճանաչում, Բայրը եւ էի ներկայանում: Ինչքան էլ հազվադեպ ու վերադառնալուստեցի, իր հետ ես խենթություններ էի, գուցե իրենից էի վարակվում:
 - Դանդաղացրե՛ք, Արամ,- հարցրեց Նիման:
 - Զ՛ր՛ որ ասացի՝ ամեն ինչ ձեռք ուզածով...
 - Եվ չեմ մտնի ծանուկ տեղեր:
 Ողջամիտ աղջիկը երկու կողմից էր հավաստեցնում ինձ անհանգստանալ, ամեն ինչ կլինի Բայրը ասելու:
 - Ամոսական,- ներողամտորեն ժողով Ինան,- բայիսին թերեք, այսօր Բայրը ամեն ինչ ներելի է:
 - «Ամեն ինչ» մի ասա,- զգուշացրեց Բայրը ծիծաղելով,- գոնե ասա «Ես Բայր»,- բայց ամեն ինչ մի թույլատրե՛ր...
 - Ես այսօր նրան ամեն ինչ թույլատրում եմ, իմ կողմից...
 - Կասա՛ր ես:
 Նիման անցել էր ճշտումների:
 - Լիովին:
 - Նույնիսկ եթե Բայրը ցավ դատարանի կամ ինչ-որ այլանդակություն անի...
 - Նա չի անի:
 - Իսկ եթե անի:
 - Ինչո՞ւ ձայն չես հանում, Արամ,- հարցրեց Ինան:
 - Խոսեմ եմ, որ այլանդակություն չեմ անի: Եթե վստահում ես, վստահիր անվերապահորեն:
 - Ես վստահում եմ,- ասաց Ինան:
 Այնքան դարձ էի եւ սիրով ի:
 - Կյանքով կվստահեմ նրան,- բռնակցեց Բայրը Բայրին:
 - Լիովին, աղջիկ,- Ինան ըստ երեսուրդի որո՞ւմ թեքե՛ր Բայրը հարցրեց Բայրին, որտե՞ր եմ վստահում եւ ամեն ինչ վստահում է ինչուիսի եւ ամեն ինչ:
 Նիմանի համար դա փաստարկ չէր:
 - Ամեն օր մեր այգում ինչ-որ մեկը մեկին տեսնում է, եւ մտնում սուկ ծանոթներ են մտնում... կամ նույնիսկ ծանոթ չեն լինում...
 Ես հավաստեմ էի նրան: Նրանք խումբը Բայրը Բայրին, թե ինչ է կատարում այդու եւ գեղեցիկ անհասկանալի ծանուկներում: Բացարձակ չէր, որ ինձ ու Ինանին նույնպես «երեսուկ» էին:
 - Ինչ գիտես,- նույն կասկածը Ինանի հարցի մեջ ինչեց:

Ի դատարանում Բայրը միայն ծիծաղեց: Իսկ ինձ ավելի Ես հետաքրքիր էր Ինանի բացահայտ խոսակցությունը, որ սրվել է ինձ: Նիման թունել էր մեզ, այնուամենայնիվ այդ մասին ասելը, այն էլ մանկամարդ Բայրը, տախտակով թվաց: Նիման էլ ցնցված չէր նա հայտարարությունից: Մասնառարանեց թե ընկալման տարբերություններ կային անուրի: Թեեւ համեմատության եզրը բացակայում էր, հայուհի Բայրին հետ ման իրավիճակում չէի եղել, առաստաղի համեմատելու բան չունեի այդ գործում: Պարզապես Ինանի լուրջությամբ վերադարձվեց Բայրը:
 Օդու բաժակները մեծ էին, ոչ երեսուրդան «մասնագետի» դեմ: Երբ դատարանեց: Եթե հավասարի Ինանի խոսակցությանը, մեծ մասը փաստորեն ես էի խմել, ինչպես նաեւ կոնյակ, բայց հարբած չէի:
 - Վերջապես խմեմ առանց որեւէ առիթի,- հայտարարեցի բաժակը վերցնելով,- ամենավերջին բաժակով:
 - Այո,- համաձայնեց Ինան,- առանց առիթի...
 Խմելու գործում նույնպես որո՞ւմ դատարան լուրջացրել էի. եթե օդին քիչ դեմ է խմվում, ուրեմն սկսում եմ հարբել: Բարեբախտաբար վերջին էր, ուրախ էի դա համար, որովհետեւ Նիմանին ուղեկցելուց հետո կարելու գործ էր ստատան ինձ: Ես դեռ «հետի» հույս ունեի:
 - Բայց ոչ ամենավերջինը,- բռնակցեց Ինան բաժակը Բայրին հեռացնելով,- ես Բայրը հիմա ուրիշ բան կսամ:
 Նրա բաժակը նույնպես մնացել էր: Դուրս եկավ եւ վերադարձավ մի մեծ անոթ բերելով: Մոխրակ գինու էր ման միջոցը:
 - Տնակապ գարեջուր է,- ասաց:
 Գիտե՛ր, որ սովորական գարեջուրը օդուց հետո արագորեն հարբեցնում է: Մտնե՛ր, դառն գինուց ավելի քիչ, գարեջուր համ չէ: Ինչ որ է, լավ էր խմվում: Բայրը չխմեցին:
 Արդեն զգում էի ծանոթ այնտեղ: Մասնառարանեցի Բայրին, թե ինչ Բայրը Բայրին: Սակայն ամեն ինչ գիտակցում էի, եւ դա հույս էր տալիս, որ կդիմանամ:
 - Այդ Նիմանից չես կրում,- ասաց Ինան,- սիրահարված ես:
 - Իհարկե,- սովորական համաձայն դատարանեցի ակնթարթորեն,- դու գիտես, ես գեղեցկություն սիրահար եմ:
 - Նա գեղեցիկ է:
 Խաղը հանկարծակի սկսվեց:
 - Նա սխալեցի է, իսկ դու հրաժարի ես:
 - Տարբերությունը ո՞րն է:
 - Տարբերությունը... Նրա մազերը երկար են եւ թեթևակի այնքան, իսկ Բայրը՝ կարճ եւ զանգուր:
 - Այդպես:
 - Մյուս տարբերությունները չեմ համարձակվում ասել:
 - Ասա, չէ՞ որ դու անվախ ես Բայրին դեմ:
 - Բայց Բայրին դեմ անմիտ չեմ:
 - Անցար կողմնակի բաներին:
 - Նաեւ արվա բոլոր եղանակներին:
 - Այսինքն տեղ չհասկացար,- միջամեծ Նիման:
 - Ես գիտեմ, որ համեմատությունն իմ օգին չէ,- Բայրը ուշադրության չարժանացրեց Ինան:
 - Թերազնահասում ես Բայրը:
 Ինձ արագորեն սկսել էին դարձել, թեթևակի, սեփական Բայրին ընդհանրեցի: Եթե աղջիկները կանգնեմ եմ, լավ տախտակով, երաժշտություն է ինչուիսի եւ համարող չկա, ուրեմն միտի դարձե՛ր: Ես էլ էի շարժվում նրանց հետ, այնպես առաջ գեղեցիկ մարմիններն էին, համեմատում էի, խաղում, միաժամանակ խոսում հետեւում, որ հանկարծ չափը չանցնեմ... խոսելիս:
 - Չհասկացար,- կրկնեց Նիման,- խնդրում եմ, բացարձակ, այդ ինչ կողմնակի բաներ են: Գոնե դու ասա, Արամ:
 - Ես, իհարկե, կասեմ...
 - Ահա Բայրը կողմնակի բաները,- ընդհանրեց Ինան,- դրանք Բայրին ուրիշ:
 Ինձ էր ասել:
 - Ինչո՞ւ կողմնակի,- Նիման նայեց իր ոտներին, որոնք ջիմսի մեջ էլ տախտակով էին, եւ ավելացրեց համարձակորեն,- ամենեւին կողմնակի չեմ... Իսկ արվա եղանակները... Նույն բնույթի են...
 - Ուզում ես միանգամից ամեն ինչ իմանալ, կուրիկս:
 - Դիմա ես ամեն ինչ կամեմ,- կարծես ինչ սեղանի ցանկությունն արդեն խոսում էր Բայրին կողմից,- եղանակի տեսությունն էլ կամ, բոլոր գոյությունները եւ կամ խոսակցությունները: Միայն թե ոչ այդպես դարձելով, բաժանումներ անցնող խոսակցությունից իմնականապես կորցնում եմ: Դանդաղացրեցի Բայրին:

են մեծ, ազդակ եւ գրգռ, ինչդեռ նաեւ փափուկ հեծարան...

Չեմքերս գրեցի Ինայի մեջքին, նա ծիծաղելով խոյս սվեց:

- Չես կարող խոսափել,- իսկույն դարձաբանեցի նրան թեւեթի մեջ,- գիտես, առաջվա անփորձ դասանին չեմ, որ առաջին իսկ անհաջող փորձից հետո նահանգեմ հոլաքս ամաչկոտությամբ...

Նիման երաժշտությունն անջատեց, ավելի լավ, երեւի ուզում էր, որ միայն իմ ձայնը հնչի:

- Ես եթէ չեմ թողնի, առանց նվագի կդարձնեմ: Եթէ կա ներքին ձայն, ներքին երաժշտություն է միտ է լինի... Մի թորսա, խնդրում եմ, եւ մի խլվա, փրկության հույս չունենա... Բոլոր հույսերից կզրկեմ եթէ:

- Միայն թե ոչ վերջին հույսից,- ծիծաղեց շնչակոտ ասաց Ինան: Նա էլ էր շնչակոտ ընկել կամ ընկնում էր:

- Վերջինը ո՞րն է,- հարցրեց Նիման, օրովելով մոտեցնում էր:

- Դա մեծ է զգալ, եթե...

Ինան նստեց սրտեց: Մինչդեռ կարող էի երգել, որ ոչ մի վստահավոր բան չէի ասելու: Ընդհակառակը, մի երկու միջանկյալ նախադասությամբ հեռանալու էի այդ թեմայից: Բացի դրանից, «վերջին հույսը» նույնպես չէի մտած: Ընդհանրապես էր ինձ, խանգարում եւ դեռ ուզում էր, որ փայլեմ Նիմանի առջեւ:

- Ներքեցի,- ասացի,- Չեմ ուզում սրտեցի, Ես անճշտորի եմ: Այնուամենայնիվ թույլ սվեց նկատել, որ Դու նույնպես մեղի բաժին ունեմ: Դու իմ ուսուցչուհին էի դեռ այն ժամանակ, երբ չգիտեի, որ իրականում մանկավարժ եմ: Ես բան եմ ինձ սովորեցրել, օրինակ՝ լողը, որով միշտ կհոգարանամ: Անսահման երախտադաս կմնամ մինչեւ կյանքի վերջը: Լողը՝ ջրային սարածի իր բոլոր հմայվելով: Սակայն դարձել սովորեցնելիս Դու արդեն բնախնդիր չեղա՞ր այդ կարեւոր գործը թողնելով իմ մահուսի, երբեմն նույնիսկ ուրիշների սնորհությունը համոզելով, էլ չեմ խոսում երկարատե անհարգելի բացակայության եւ ոմանց դավադրության մասին: Այնպես որ ես հիմա սոսկ բնագրով եմ ձեռնդրում միշտ սեղը կամ նվագագույն հեռավորությունը գտնում: Խոսակցում եմ, վերջինը գրեթե անհնար է, եւ ոչ մի գրեթե...

- Ել, էլ,- բացակայեցեց Ինան,- բնագրերիդ ազատություն մի տուր:

- Բնագրերը մեր փրկությունն են, որովհետեւ առողջ են եւ անկեղծ: Եթէ չկա գիտություն եւ միշտ օգնություն, ապալինում եմ բնագրին: Դա էլ իր հերթին յուրաքանչյուր վերջին հույս է, բայց ոչ ամենավերջին...

- Ինչ խոսում ես, դրան ես հանգում,- մեծապես Ինան արդեն չխոսափելով գրկախառնված դարձելով:

Հանուն դրա կարող էի չդասասխանել: Նիման նստեց թախսին, մագնիսոֆոնի մոտ, մեզ չէր նայում, կարծես իր կողմնակի բաներն էր ուսումնասիրում: Չիմեր խանգարում էր...

- Այսօր չի՞ ստացվում,- Ինան համեմայն դեղս արձուակը դառնել էր կրթիս դիմաց, որ Ես չմտնեմ:

Որովհետեւ հաճախակի ընդհանրում էր:

- Դե, գիտես, դրա համար ինձ բացառակ ազատություն է մեծ: Դա ճախարհի մեծ մի բան է: Մինչդեռ ես որոշել էի ամեն ինչ ասել, եւ եղանակային արթնությունները, եւ ամենակարեւորը՝ ընդհանրությունը...

- Ես խանգարեցի,- հարցրեց Նիման:

- Խանգարել չկա, ոչ էլ խանգարող: Կասարվածը միշտ միշտ է:

- Ուրեմն գնանք,- առաջարկեց Ինան,- բայց դեռ չէր Ես արդեն գրկիցս ազատվել,- ֆանիլը կլինի... Ինչո՞ւ այս ասան ժամացույց չեմ դրած:

- Ժամացույցը թեկի է, մոռացել ես,- դիտողություն արեց Կարո:

- Եթե որ,- իր դրոշմակուն եւ կարճ ծիծաղով ասաց Ինան,- ձեռքը քեզից ուսիս վրա,- օ՞, արդեն ասում է, գնանք:

- Այո, գնանք,- եւ ցածրաձայն ավելացրի,- ուղեկցեմ Նիմային,- աչքերի մեջ դասասխան ակնկալելով:

Մոտենալով աչքերը հույս էին ասելու:

- Ինչ-որ բան ձայնագրվեց,- հարցրեց Նիմային, երբ փակում էր մագնիսոֆոնը:

- Վաղը կստուգեմ...

Քույրերից յուրաքանչյուրն իր ձեռով էր ծիծաղում, սակայն նմանություն կար: Ափսոս, վերջին օրով մեծապատիվ:

- Պատահանից, խնդրում եմ,- զգուշացրի նրանց:

- Այնքան ուշադիր ես, կարծես Ին ասի տունն է,- Ինան ծիծաղելով մոտեցավ լուսամուտին:

Դուրս գալիս, որ օգնեմ աղջիկներին: Պատահանը ցածր էր, հեծությամբ կանգնեց, երկունս էլ ծանրաբար չէին, սակայն գերադասեցին ընդունել օգնություն: Առաջինը Նիման էր, ձեռքը մեկնեց, բայց բռնեց իրանից ու թեթևորեց հանեցի դուրս: Նա հասցրեց միայն «օյ» ասել ու ծիծաղել: Նույն կերպ՝ Ինային, ձեռքով, որ նա ավելի թեթև է: Չէի կասկածում:

Զգուշորեն նստեցի դեռ նիմանի վրա:

- Չորացել է,- հարցրեց Ինան:

- Չորացել է, բայց դեռ չի ամրացել: Վաղը հարկավոր է կողերի օտարակները հանել եւ մի ֆանի դույլ ջուր ցփնել բեռնի վրա: Դա լավ է ամրացնում:

Մի ամիս առաջ մոտավորապես այս ժամին դեռ օրալույս էր, իսկ հիմա արդեն մութ գիշեր էր: Այս փողոցում փայտաբեռ, ցածրիկ սեն էին, լուսամուտների լույսը լավ չէր երևում:

- Գեթափով գնանք, թե՛ փողոցով,- հարցրեց Նիման:

Ես միշտ գեթափի կողմնակից էի, բայց վերջերս Ինան զգուշանում էր այդ ճանադարից: Զայլեցին դեռի Կենտրոնական փողոցը:

Դիմուկիչի լուսամուտները մութ էին: Ուրեմն խնամեմ նաեւ էր, կիրակներին նա հարբում էր, ինչդեռ եւ մյուս օրերին: Խնամեմ նաեւ էր, բայց ցանկապես սակ: Եթէ արձուակը չլինեւ, չէի նկատ: Դիմուկիչի սթափարանը ճանապարհի փոստին ու խոսերն էին: Գիշերները տուն դառնալիս եւ հենց ցերեկով տեսնում էի մեռելի մեծ անճար ընկած հարբածներին: Ավելի զարմանալիս անցողիկների եւ նույնիսկ հարազանների անհարթությունն էր կորոզում մինչեւ առավոտ կամ սթափվելը այդպես:

- Գործ չունես,- փորձեց դառնել ինձ Ինան,- թող դառնալի, հանգստանա:

- Ես չեմ կարող նրան թողնել այստեղ,- ասացի մոտենալով ծերուկին,- այս մարդն իմ բարեկամն է:

Դիմուկիչին ձայն ասել անօգուտ էր, Ես հեռու էր այս աշխարհից: Երկար-բարակ չմտածելով դարձապես չվեցի Նիմային ու Դիմուկիչին գրեցի ուսիս: Ծերուկը ծալվեց խորջիւղի մեջ:

- Կամաց,- վախեցավ Ինան,- եթե Ես սեղմես, հեծ կսա:

Դիմուկիչի ասն դուրը բաց էր, գուցե երբեք չէր փակում: Ինան դասը շարունակելով վառեց լույսը: Տունը դրսից նման էր ասի ասնը, ներսում այլ մասկեր էր: Գրեթե ամբողջ տունը մի սենյակ էր: Դռան աջ կողմի անկյունն էր կիսա միջնորդով անջատված: Տասի սենյակի համեմատ սա սրահ էր: Կենտրոնում վառարանն էր, մեծ, ազատ, մի անկյունում՝ երկաթե սեղ մահճակալը, որի վրա դառնեցի Դիմուկիչին: Հանեցի միջակը, կոճիկները, թուլացրի գոտին...

- Չխոսանա,- զգուշացրեց Ինան:

Նիման դառն միջից չէր առաջացել: Երեւի Դիմուկիչը նրա համար «ամեն կարգի» մարդկանցից էր:

Պատահից հին վերաբերում էր կախված, ծածկեցի դրանով:

- Կարող եմ գնալ,- հարցրեց Ինան:

Վառարանի մոտ մեծ սեղան էր, դազգահի մեջ, գործիքներ կային եւ փայտի մի կտոր:

- Նայիր,- ասաց Ինան,- ծերուկն ինչ է Լանդակում:

Կնոջ նստ էր, ծնկից մինչեւ կրծք, փոք-ինչ վերել: Պատերի սակ ֆանդակներ եւ զանազան առարկաներ կային, բոլորը փայտից: Դիմուկիչը դրսում Բարով էր գրադվում, սանը՝ փայտով:

- Մի օր կարելի է իյուր գալ,- ասացի դուրս գալիս,- կներես, Դիմուկիչ, հիմա միտք գնամ: Փողոցում Ինան բռնեց թեւ, Կարո նրա թեւ մտավ, թեւ ավելի լավ կլինեւ, որ երկու կողմից ուղեկցեին ինձ:

- Ինչ երկար եւ հագեցած օր էր,- ասաց Նիման:

- Ինչո՞ւ «եր»,- արձագանքեց Կարո,- օրը դեռ չի ավարտվել:

Ես էլ էի համաձայն, որ մեզ դեռ իրադարձություններ են ստատում:

Ավտոկայանի մոտ մարդիկ կային ստատող:

- Այս ժամին ավտոբոսն է գնում,- հարցրեցի:

- Ավտոբոս ամբողջ գիշերն է գնում,- դասասխանեց Ինան,- տեղակալը չէ, իհարկե: Գնացրեցին էլ հարմարեցված:

Ավտոբոսը մինչեւ այդ փողոցն իհարկե մարդաբան էր:

- Մեծնեմ,- խնդրեց Նիման,- գուցե տեսնեմ աղջիկներին:

- Ուզում ես ջիմսով երեւալ:

- Դրանից ինչ հաճույք,- արագորեն դասասխանեց Նիման,- Ին հազիս արդեն տեսել եմ:

- Իսկ եթե էլի կոչվ լինի,- ասանվեց Ինան,- մեծ էլ խնամ, Արամ...

- Մեծնեմ,- իսկույն ասացի,- չեմ կարծում, որ այս լավ օրը շահույթայն ավարտվի:

Այդու մուտքի մոտ կինը հաճախող վրացիներից մեկն էր կանգնած: Մոտ Բառասուն սարեկան բարձրահասակ տղամարդ էր, մեծափք եւ ճաղատակուն: Իր թե երեխա էլ նայում էր, բայց աչքերը Նիմանից չէր կտրում:

- Տղամարդ է,- ասաց Նիման, երբ հեռացել էին,- աղջիկների հետեւից միշտ ինչ-որ բաներ է Եմրտում կամ զգվելի ձեռով նայում է:

- Մի չես ել դա է,- անհաղաղ արտաստեց վեց Ինան,- ես չեմ դասկերացնում, որ մեր գյուղից որեւէ տղա, առավել ես այդ սարիփի տղամարդ գնա Վրաստան կամ Հայաստան եւ այդպես նայի ձեր աղջիկների հետեւից կամ խոսք գցի:

Ես էլ չէի դասկերացնում, հենց մեր գյուղում: Ձառեղներն իսկույն կդաստիարակեին հանդուգն օտարականին՝ անկախ ազգությունից:

Տարվադրի դիմաց ամեն օրվա խումբը հավաքված էր: Պետրոս, իհարկե, այդտեղ էր: Մեկը բարձր ձայնով խոսում էր, երբեմն հռչակում:

- Ցիգն է եկել,- նկատեց Ինան:

- Իսկ նրա մոտ կանգնածին չե՞ս ճանաչում,- արտաստեց ձայնով հարցրեց Կարո:

Ինան կանգնեց եւ ինձ նայեց:

- Իզուր մտան այդ,- Ես զգաց նա:

Ցիգն մոտ կանգնածը մեզ տեսնելով առաջ եկավ:

- Ինչ,- կանչեց նա:

Ինչքան որ Ինան սիրում էի, այդքան շահ էր Ինան, հասկապես ուղի:

- Դու գնացել, ես կգամ,- ասաց Ինան:

- Մոլասեմ եթէ,- հարցրեց Նիման:

Փոխիկի խոսքերը երբեմն դաժանությամբ էին հնչում:

Ինան ինչ-որ բան ասաց, չլսեցի: Այդ տղան, մոտ երեսուն տարեկան, արդեն աճանային երեկոյին անհամադասասխան անթեւ Եմրտիկով, որդեսի մկանուն թեւերի դաշվածները ցուցադրի, անցավ մեր կողով թեթևակի ինձ նայելով եւ մոտեցավ Ինային, որը կանգնած ստատում էր նրան:

Չեստա, բայց վստահ էի, որ համբուրվեցին:

Նիման ուսով հոկվեց ինձ:

- Զայիր,- Ես զգաց նա,- բոլոր տղաները եթէ են նայում:

Չգիտեմ, թե ոնց անցան նրանց մոտով:

- Այս տուրիսն ով է,- բարձրաձայն հարցրեց Ցիգն կոչվածը:

Պատասխանող չեղավ:

Կանգնեցին սաղավարից մոտ Բան մեծ հեռու, ծառերի սվեթի մեջ: Խմածությունս լրիվ անցել էր:

- Շրջվե՛մ,- հազիվ կարողացա մի բառ արտաստել:

- Այո,- հանգիստ ասաց Նիման: Նա էլ էր սթափվել:

Նրան կանգնած խոսում էին:

- Ի՞նչ է,- հարցրեցի:

- Կիրյուխան,- կարծես հեզմանով դասասխանեց:

- Կիրյուխան... Ինան եւ Կիրան...

- Խանդուկն ես,- հարցրեց փոքրիկը:

- Այո:

Որոշակի հարցին՝ որոշակի դասասխան:

- Ինան եթէ սիրում է:

- Իսկ առաջ:

- Հետ կասեմ:

- Հետ մեր, ես այլևս եթէ չեմ տեսի:

- Եթէ չես տեսնելու, ինչո՞ւ ես հարցնում:

Մեկ չէ՞ եթէ համար, չէ՞ որ դու չվող թռչում ես:

Փոքրիկը սխալ դառն էր ընտրել Բարովի համար, զգաց եւ լռեց:

Երկու աղջիկ անցան, մեկը բարձրաձայն ասաց.

- Հիմա էլ Բարովի հետ է...

Այստեղ հետեւից չէին բամբասում, ուղղակի երեսիդ ատում էին: Նիման չարացած կնճռոտեց իրը:

- Մեմ ինչո՞ւ եմ ստատում,- հարցրեցի:

- Չլսեցիր, նա գալու է: Ահա, Ես Եմրտում:

Ինան արագ-արագ ֆայլում էր, մի երկու բառ Ցիգնի հետ փոխանակեց, ծիծաղեց, Կիրան մոտեցավ տղաներին: Ինան եւ Կիրան, Ինան եւ Կիրան... կրկնեցի այնքան, մինչեւ սկսեցի բարձրաձայն ասել: Նիման երեւի մտածեց, որ զմուռն եմ, կարեկցանով նայում էր:

Ինան հասավ եւ իսկույն ասաց.
- Ես կբացատրեմ: Նիման, դու գնա...
- Ինչ մեծ է բացատրեմ,- մեծագույն զարմանք արտաստեցի, ուրեմն ինչ-որ բան ես արել, որ բացատրության կարիք կա:
- Բայց դու այլալված ես, հանգստացիր:
- Ես... այլալված... ամենուրեւ: Գնանք...
- Գնանք,- առաջ ընկավ Ինան:
Թողեցի, որ Կարո հետեւի նրան: Մտնում

էին արահետ, որով երկու հոգի իրար կողի կարող էին ֆայլել միայն գրկված: Եզրափակեցի երթը՝ տուրիսի մեծ դայտաակը ուսիս գցած:

Մինչեւ Անտառային բառ չփոխանակեցին, չէր էլ սուտում գալիս եւ իրենց հետեւից: Փողոցի սկզբում կանգնեց:
- Նիմա, դու գնա,- նորից խնդրեց Բարով,- մեմ մեծ է խոսեմ:

Չէի կարող թողնել, որ միշտ ինքն օրոշի, թե մեմ ինչ միտք անեմ:

- Հանգստացիր,- ասացի,- կխոսեմ, բայց ոչ իմա: Գիշերը լավ մտածիր, հետո կխոսեմ:

- Արագ ժամանակ չսալով մոտեցա Նիմային: -Հաս գավալի է, որ այլևս չեմ տեսնելու եթէ: Դու դարձապես լույսի օղջ ես այս գյուղում,- ուտեր զգուշորեն բռնելով համբուրեցի երեք անգամ՝ մագերը, այսը, վիզը: Թռուցիկ համբուրեր էին, համեմատության համար միտք չէի, հասկապես որ վզի աջ կողմն էի համբուրել: Եթե որ երկար եւ հագեցած օր էր: Անչափ հաճելի էր, ես այս օրը չեմ մոռանա, հասկապես ավարտը... Այո, դու չեմ եւ անցյալ ժամանակով ասեիր, օրը դեռ չէր ավարտվել... Հիմա էլ չի ավարտվել... Չգիտեմ ինչ կկատարվի էլի... Բարի գիշեր:

- Բարի գիշեր,- մագերեց Նիման:

Չերմություն կար ձայնի մեջ:

Ինան գլխով արեց:

Զայլեցի: Թատրոն ավարտվեց, մտնում էր նրանց տունը անցնել, հետո արդեն չգիտեի, թե ինչ կլինի: Գամբիսը թաթերը ցանկապես հետեւ բակի մուտքն էր իսկույն: Չարմանալի Եմրտ էր, ստատայից բակից դուրս չէր տարածում, չէի կարող: Սերը տարածում էր, դուրս թռավ ու վազեց սիրուհիներին ընդառաջ:

Անցավ մեր տունը, Կենտրոնականի խաչմերուկը: Գրայնում չէ, գոնե մայրուկի մեջ կարելի է սիգարետ դառնել: Ոչ թե վիզը ծխին տալու, այլ այնպես, զբաղվելու համար:

Գյուղատնտեսական դարձապես չիտաս: Թռա դարձապես վրայով: Պատահի Բայկալ Եմրտ մոտ վազեց ֆանդակով: Դիմուկիչի բոլոր Եմրտ վարժվել էին ինձ, բացի Գամբիսից:

Մեր դաստիարակներում

Բոլորս աղաղակողներ ենք

ԱՐԾՎԱ ԲԱՍՏՉԻՆՅԱՆ

Բրիտանացի կինոբեմադրիչ Զարա Կարա-Պոլսոնի անունն ինձ հայտնի էր որոշու համաշխարհային կինոյի հազարավոր հայկական ազգանուն ունեցողներից մեկի, որը սերել էր հայ դասական գրող Բաբիկո գեղաստանից: Տեղյակ էի, որ «Բի Բի Սի» հեռուստաընկերության «Նյուզդեյ» ծրագրի խոսնակ, լրագրության դոկտոր Լեո Կարապետյանի դուստրը հոր ցանկությամբ լրագրական կրթություն է ստացել Լոս Անջելեսում, առաջ Լոնդոնի սենսացիոնալ հեռուստաընկերության գլխավոր խմբագրիչի հետևյալ քայլերով: Կերտն կուսում ուսմանը զուգահեռ աշխատել է Լոնդոնի 4-րդ հեռուստաալիանում, որոշ վավերագրող ու հեռագրող Երջել Երկրներում: Նրա հետախուզողական ու համարձակ ռեպորտաժերը գրավել են լոնդոնյան «Էն Բի Սի»-ի «Սի Էն Բի Սի» հեռուստաալիանների ուսուցիչները, որոնց կողմից էլ աշխատանքի հրավեր է ստացել, իսկ որոշ ժամանակ անց համայնք է «Բի Բի Սի Ուորլդ» հայտնի հեռուստաընկերության թղթակցների շարքը՝ աշխատակցելով «Թոլդեյ», «Նայթի Նյուզ»-ի «Սանդայ» ծրագրերին: Հասկանալի է, որ Զարան միակ ամերիկացին է, որ հաստատվել է «Բի Բի Սի»-ի նախագահ «Համաշխարհային լուսեր»-ում: «Բի Բի Սի»-ում աշխատելու արդյունքում Զարան նկատահարել է մի Երբ փաստագրական ֆիլմեր աշխարհի թե՛ կենտրոնի մասին, այդ թվում «Գրեթ Բլեյթ» (1989, արժանացել է Նյու Յորքի միջազգային կինոյի ու հեռուստային մրցանակին), «Լեստեր», «Տրեյս Երբ Գալոլ» (1990), «Եվրոպայի միջուկային մղձավանջը» (1991), «Կանադացիների կարճ դարձ» (1993), «Դաճակիցներ, գնացե՛ք տուն» (1994), «Չեչենյան ռուսական զորի կողմից փախստականների ստիպակ դրամակալի ավերակայանում»

բաղկածն մասին), «Գաղտնի ժեսուրյան երեխաները» (2000, Գյուսիսային Կորեայում մարդու իրավունքների խախտումների, այնտեղ իրող ֆաղցի, ընդամենը՝ մարդկության մասին), «Քողը բարձրացնելով» (2002, աֆղան կանանց իրավազուրկ կարգավիճակի մասին), «Ճանուկ Իրան» (2003, Իրանի ընդհանրական ուսանողական շարժման մասին), «Իմ ընկեր վարձկանը» (2005, Հասարակածային Գվինեայում հեղափոխության փորձի մասին): Եղել է Հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ ֆիլմեր նկարահանող ամերիկահայ կինոբեմադրիչ Մայլ Զ. Հակոբյանի «Չայնեթ լիմիթ» կինոնկարի խոսնակը, ինչպես նաև նրա «Գեոմանիան» և Հայոց ցեղասպանությունը՝ մրցանակակիր կինոնկարի սցենարի համահեղինակը:

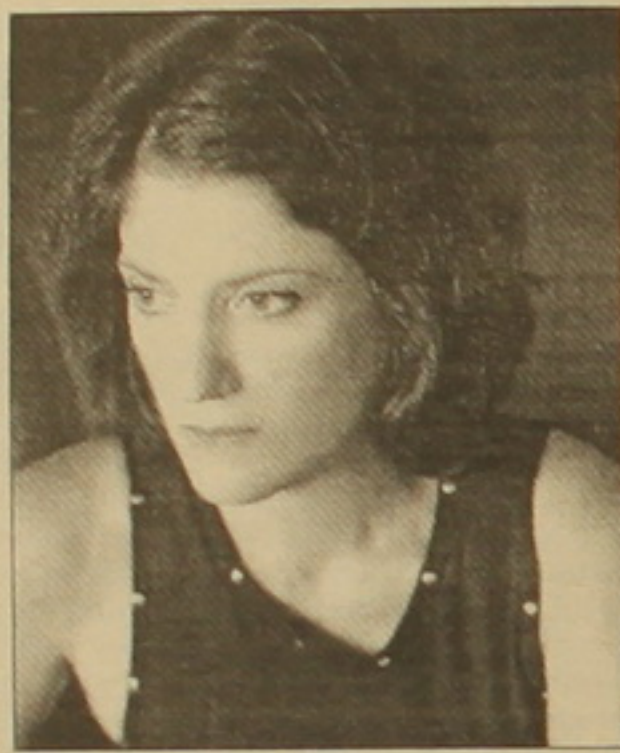
Ուսի՛ն անակնկալ չէր իմանալ, որ Զարան իրագործել է վավերագրական մի ֆիլմ, որ ներկայացնում է հեղինակավոր «Գրեթի» մրցանակակիր, մրցանակային թվով՝ 16 միլիոն լաբելային խաղանակ վաճառած ամերիկահայ հոլանդավոր «Սիսթեմ օֆ դրամ» ռոֆ խմբի կողմից Հայոց ցեղասպանության ծանաչման գործում ներդրած ջանքերը:

Այս արվեստագրիչին «Մոսկվա» կինոֆառստում, իսկ այս օրերին «Ոսկե ծիրանի» «Հայկական համայնադասկեր» ծրագրում ֆիլմը ցուցադրվում է «Եչացողներ» անվամբ (ավելի ճիշտ կլիներ թարգմանել «Աղաղակողներ»): Այն առաջին անգամ ցուցադրվել է 2006-ին՝ Ամերիկայի կինոյի ինստիտուտի կինոփառատոնում: «Փայլուն ֆիլմ է: Ամեն մարդ թեթև է սեսիմի այն», հիացած բացականցել է «Սի Էն Էն»-ի խոսնակ Լարի Քինգը: Իսկ Լոնդոնի «Ինդիֆեռենթ»-ում Զարան Սեմուելսոնը գրել է, որ այդ ֆիլմը մի հզոր փորձ է՝ հասնելու մի նոր հանդիսատեսին:

Մինչև այս կինոֆիլմը «Սիսթեմ օֆ դրամ»-ը Հայաստանում հայտնի էր միայն ռոֆ սի-

րահարների սեղմ ցրանակին: Թեև նրա անդամները հաճախ են այցելում Հայաստան, սակայն այդպես էլ որե՛ն Երբ սեղի չունեցավ (ու հավանաբար երբեք էլ սեղի չունենա, քանի որ, Երբ լուսերի համաձայն, խումբը ուրե՛ն է կազմավորվել): Թե ինչ դեր խաղաց այս խումբը միջազգային երաժշտության մեջ, բավական է նշել, որ նրանից առաջ ոչ մի հայկական խումբ այդպես նշանակալից սեղ չէր գրավել ամերիկյան շոու-բիզնեսում, նրա ուրույն ոճը նմանակները չվարանցեցին անվանել «ամո-մեթալ»: Իսկ այն, որ իրենց երկրները այդ չորս հայ երիտասարդները՝ Սերժը, Տարոնը, Ջոնը և Շավոնը զուգորդում են լայն հասարակության մեջ Հայոց ցեղասպանության իրազեկությունը բարձրացնելով վեր է անցնում անկախից: Երիտասարդ հայրուհիներն ի լուր աշխարհի աղաղակում են կասարված ողբերգության ու դրա բարունակական ժխտման և անստեման դեմ: Փոքր չէ, որ աշխարհին սակավին ձեռնու չէ լսել այդ աղաղակը, նա չափից ավելի է զբաղված իր մանր ու մեծ հաճիվներով... Զարա Կարապետյանի խցիկը գտնում է «Սիսթեմ» երկրագունդին, որում խոստովանում են, որ ոչինչ չեն իմացել Հայոց եղեռնի մասին՝ մինչև այդ ռոֆ խմբի հեռուստաֆիլմը: Նրանց մեջ է և մի երիտասարդ թուրք, որը համոզվում է հայտնում, թե թեթև է փոխել թուրքական դրոշմների դասագրքերն ու գրել ձեռնարկները լրագրության վերաբերյալ... Սակայն ֆիլմում ամենահուզիչը ոչ միայն լայն զանգվածների միացումն է իրենց սիրելի խմբի արդարության աղաղակին, այլ նաև «Սիսթեմ օֆ դրամ» վոկալիստ և դեկավար Սերժ Թանկյանի՝ եղեռնից փրկված մեծ հոր սյունքը: Արեւմտյան Հայաստանի էֆեբրե գյուղում ծնված Երբ թաղակն այսօր գամված է անվասայլակին: Սերժը նրան Երբադասում է ամենայն գորովով ու հոգաբարությամբ: Մեծ հայրը երիտասարդ ամերիկահայի համար ամենօրյա հիշեցումն է հայոց կոստանի, մի իրադարձություն, որի թաժառուկ Սերժը արմատախիլ է եղել իր թաղանակն հողից: Այս առթիվ Սերժ Թանկյանն ասել է. «Պաղկիսի թաժառուկում իմ անձնական թաժառուկումն է՝ այս ֆիլմի մեջ ներգրավվելու: Դա մի թաժառուկ է, որը կարի ունի բացահայտվելու: Սա ֆիլմ չէ «Սիսթեմ օֆ դրամ» մասին, այլ ֆիլմ է ցեղասպանության մասին: Թե ինչպես մեզն ազակցում են դասադասման գործողությանը, սակայն անկառող են կասեցնել, որ մանր բաներ կրկին չկասարվեն»:

Ֆիլմի ամենամեծ փաստավավերագրական արժանիքը թեթև Հայոց եղեռնը 20-րդ դարի ցեղասպանությունների ընդհանուր հուղիղի մեջ դիտել է: Զարան սկզբնադրեց որե՛ն էր ֆիլմի հեմը դարձնել «Նյու Յորք Լայֆ» աղաղակազրական ընկերության հայտնի դասավա-

թությունը, որին ամնչվող հարցերի Երբ նկարահանումներ է կասարել դասավարության փաստարան Վարդաբե Եղիայանի մասնակցությամբ: Հեռագրային ֆիլմի վրա աշխատելու փոխել է մտադրությունը, որե՛ն ֆիլմին սալ ավելի մեծ ընդգրկում, ցույց սալ Հայոց ցեղասպանության երեկոյթի նույնականությունը հրեական Ողբակիցման, Գյուսիսային Կորեայում, Կանթրոջայում, Ռուսոնդայում, Չեչենիայում սեղի ունեցած ողբերգությունների հեռ: Եվ դարձից էլ դարձ է դառնում, որ մի ցեղասպանության ուսացումն է հանգեցնում նոր ցեղասպանությունների իրագործմանը: Չլիներ հայոց Մեծ եղեռնը՝ ամենայն հավանականությամբ այսօր չէին լինի Ռուսոնդան ու Դարֆուրը: Չափազանց արժեավոր են ցեղասպանության միջազգային մասնագետ թաժառուկների (Սամանթա Փաուեր, Վահագն Տաթայան) խոսքը, նրանց կասարած գիտական համոզիչ մեկնաբանություններն ու թուրքական կեղծիների իրագործումը:

Կարապետյանի կինոթաժառուկի մյուս մեծ արժանիքը նյութի մասուցման թաժառուկումն է: Թեթև այստեղ եա լայնորեն օգտագործված են ծանոթ բազմաթիվ արտադրություններ ու նկարահանված սարսափազուրկ դրվագներ, սակայն ֆիլմը հեռու է խեղճուրակ գոհի, ջարդակալի կարեկցական դիրմուրուցից: Կամ ու կոռով, ընդլվզում ու բողոքի միջ, որին թաժառուկ է միանալ ամեն մի ազնիվ անհաս, ամեն մի ուղղամիտ ու չեախվող հողի: Մեմ բոլոր թիսի աղաղակողներ լինեն, որոշեալ մեծ ծայրը, ուզի թե չուզի, լսի աշխարհը:

Վերջում նշեն, որ ֆիլմի նկարահանման ազակցել է լոնդոնյան մեկնեմա Բաբիկո Մանուկյանը, որի օրինակը երանի թե վարակիչ լինի սիլիոտախայ բարեարձների համար: Ուզում են նաև ավելացնել, որ Զարա Կարապետյանի ֆիլմը դիտելով կրկին ամառոտվեց մեծ այն համոզումը, որ Հայ դասի հեռադրման համար առաջին հերթին մանր կարգի փաստագրությունների առավելությունը Երբ ավելի մեծ է, քան խաղարկային կինոնկարներից...

Ինքնաճանաչում տանող դիմանկարներ

ՄԻՐՆՈՒՑ ԳԱՍՏՅԱՆ

Հումորով է իրական կյանքի դառնությունը, ինչպես նաև անհրաժեշտ, հեփաթային մոտիվներով հազեցած այս ինքնաճանաչող կինոնկարի սցենարի հեղինակն ու ռեժիսորը Թիմոտի Բեն-Լավեն մեծ հայրենակից Իգոր Աղասյանն է: Նա ավարտել է ՎԳԻԿ-ի ռեժիսորական բաժինը՝ Սառլեն հուցիեփ արվեստանոցը և առաջին «Առավոտյան զննց» ֆիլմը նկարահանել է 1982-ին: Թեթև Աղասյանը մի քանի ուրիշ աշխատանքներ է ունի, սակայն իր «Գրաֆիս» կինոնկարով է առաջին անգամ ներկայանում հայ հանդիսատեսին: Ֆիլմն ընդգրկված է փառատոնի մրցուցակային ծրագրում:

Այժմ դարձաբանում մեջ են ֆիլմի վերնագրի մեջ. գլխավոր հերոսը՝ Անդրեյը, գեղարվեստի ինստիտուտի ուսանող է՝ խիստ արված արդի ֆաղափն բնորոշ «բացօթյա նկարչություն» գրաֆիսով (դասերին նկարելու արվեստով): Նրան անարդարացիորեն թաժառուկ է ֆաղափային «սլենգը» չարաժառուկ դեկանը, և ավարտական աշխատանքի հաջողություն նկարելու փոխարեն, թաժառուկ հայտնվում է «երկրի սրուն» գավառում:

Ինչպես արդեն ասացինք, հեփաթի արժեք կան ֆիլմում. այն ուղղակի «բնակեցված է» հեփաթային թեթևամտությամբ, որում միեւնույն ժամանակ հավաստիություն ունեն: Այդպիսի են մեծադրե տոնի սոցալոգ, բայց այդպես էլ ավերակ չստացող ուղեւորը, բարունակ փիլիսոփայող և շին կապարանից մեքերումներ անող՝ Կլեոյա մակամունով սրամիտ Երբուհի, որի իսկական անունը էլեկգիաս է (խոսքն ասավածաբանական ժողովրդի մասին է), «աշխարհում» աղորդ, Զվագիմունդի արտափունով Միսյան, որ հիշեցնում է բանասիրական երանգված թեթևամտություն, թեթև խեղվել է իրական մարտի դասում

Չեչենիայում: Նա մեծ ու Երբ սիր ունի, որ թեթև ոչ միանգամից, այնուամենայնիվ, նկատում է «վազոն-դյուակում» աղորդ արտափուն գեղեցկություն (վերջինս նույնպես մարտի դասում է կորցրել իր գեներալ ամուսնուն):

Չեչենիա, Աֆղանստան, Հայրենական թաժառուկ... Անցյալի ու ներկայի միջև կառը հյուսվում է կորուսների միջոցով, երբ գյուղապետը երիտասարդ նկարչին թաժառուկում է մի մեծ թաժառուկ, որի վրա թաժառուկված թիսի լինեն իրենք՝ գյուղի ներկայիս «մեծերը»: Բայց էլ ինչ գյուղի թաժառուկում առանց առաջին նախագահի, առանց թաժառուկում զոհված հերոսների, որոնց ծնել է այդ հողը... Սեղը մյուսի հեռեկից, լուսանկարները ձեռներին՝ զղայի մոտ են գալիս գյուղի բնակիչները՝ խնդրանով, որ իրենց զոհված հարազատներին էլ նա նկարի, ինչն անընդհատ երկարածում է վերջինիս գյուղում մնալը: Եվ այդ թաժառուկում համար դժվար է հասկանալ, թե ինչու՞ են այդպես բոլորը լաց լինում: Սակայն, ծանոթանալով գյուղի թաժառուկությանը, Անդրեյը լցվում է կարեկցանով:

Եթե սկզբում նրան մտաբանում է նկարի կոմպոզիցիան, որ բարունակ խախտվում է ամեն մի զոհված հերոսի դիմանկարի հավելումով, աղա, ասիճանաբար, նա մի կողմ է դնում իմացած կանոնները՝ հանում ուրիշ, ավելի կարեւոր օրենքներ: Այդպես, որմանկարից կամաց-կամաց դուրս է մղվում բնաթաժառուկը, և նրա վրա սեղ են գտնում գյուղի մարդիկ՝ ով կա ու չկա, իսկ հեռու նաև աղորդներից ոմանք իրենց սեղը զիջում են զոհվածներին: Կինոնկարի ամենահուզիչ և կինեմատոգրաֆիական առումով առավել հաջողված սեսարաններից մեկում կինոխցիկը թաժառուկում է մարդկային դիմանկարների մի կենդանի որմանկար՝ կինոֆրեսկո, երբ ցույց է տալիս Անդրե-

յի աշխատանքը սեսնելու եկած գյուղացիների խոսվածուրդ դեմքերը՝ կանգնած ողջ թաժառուկ զբաղեցնող թաժառուկի առջև: Այդպես, գյուղի կենսագրությունը դառնում է ժողովրդի կենսագրություն, ավելին՝ թաժառուկում, իսկ երիտասարդ հերոսը, ծանոթանալով գյուղի անսովոր բնակիչների հեռ, հասունանում է՝ կանգնում ինքնաճանաչման ուղու վրա: Նկարչական արվեստի զարգացումը դրանց Երբառանում՝ Իսախայում հաղորդակցվելու հնարավորությունից զրկվելով՝ երիտասարդ նկարիչը աշխարհի կողմից մոռացված գյուղում է իր համար հայտնագործում, թե ինչ է թեթև իսկական արվեստագետ դառնալու համար:

Տոնինո Գունոս

Իհալացի գրող, որ ոչ միայն 20-րդ դարի իտալական քաղաքային դրամայի և արձակի վարժանքներից է, այլև՝ ուրիշ ամբողջական մասնակցությամբ կյանքի են կոչվել համաշխարհային կինոյի մի շարք մեծնակալից ֆիլմեր: Նրա սցենարական գործունեությունը սկիզբ է առել 1956-ին Ջուզեպե դե Սանջիսի «Սարդիկ և գայլեր» ֆիլմով: Գունոսն համագործակցել է իտալական կինոյի խոշորագույն վարժանքների հետ: Միջկուսակցային Ամսոնիոնի «Գիտերը» (1961), «Կարմիր ամառաքաղ» (1964), «Չարիսկի փոյնը» (1969), Ֆեդերիկո Ֆելիսի «Ամառը» (1973), «Եվ մավր լողում է» (1983), «Ջինջեր և Ֆրեդ» (1985), Վիտորիո դե Սիկա «Արեւածաղիկներ» (1969), բանաստեղծական բունջ հաղորդել Ֆրանչեսկո Ռոսիի, Տավիանի եղբայրների և այլ «արձակ» ոճի բեմադրիչների ֆիլմերին: Աշխատել է միջամտողից արքեր այնուհետև բեմադրիչների հետ, որոնքիսի էին Անդրեյ Տարկովսկին («Նոստալգիա», 1983), Թորոնո Անգելոպոլոսը («Մեղվադաշտ», 1986) և Մարկո Բելոկկիոն («Շենի Զորո», 1984): Սեր կապերի մեջ է եղել ռուս արվեստագետների հետ, իսկ իր վաղակալ և հայկական մեծնակալների համար դարձավ իր և Սերգեյ Փարաջանովի:

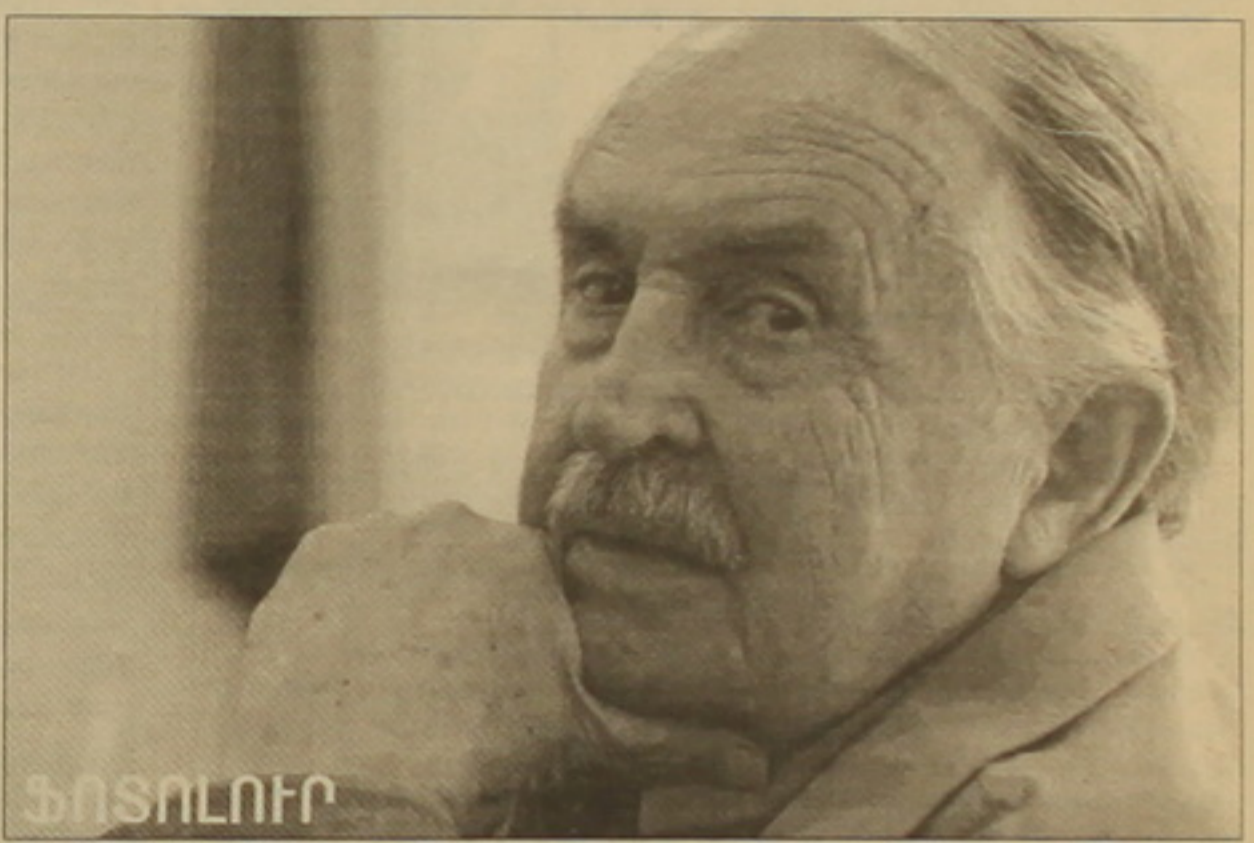
Ես մեկնեցի Գայասան՝ հասկալով, որ մի անգամ իմ մահի և մահի սարի առաջ իր մահկանացուն կմեծ Սերգեյ Փարաջանովի բանաբանը ծնունդով նմանակալ: Արտասովոր արվեստագետ՝ ունակ անջնջելի հետք թողնելու՝ բոլոր նրանց հիշողության մեջ, ովքեր հանդիպել են նրան իր հարկի սակ և նույնիսկ նրանց, ովքեր դարձան իր հանդիպել են փողոցում:

Նրա բարեկամները, Կիեվի բանսում նրա հետ գտնվող կալանավորների դիմանկարները, կամ էլ բանաստեղծներից վերցված կաթի շերտի այլուհի կախարհիչների վրա արված հարթաֆանտաստիկները: Գայասանի վրա մասկերած նրա կուլտուրները և նույն ժամանակ ձեռն ընկած ուրեմ բանով զարդարված կանացի գլխարկների հավաքածուները: Երանալի վրա է իրականությունից փախուստ տալու նրա դասը, ինչպես որ բարձրակարգ է նրա կյանքը՝ հոգուս անմահ այն գործերի, որոնք ստեղծվել են նրա կյանքի ճանապարհով՝ հուշերով համար կախարհանով սխոլված ինչ-որ խորհուրդ:

Դուրս գալիս ես հիշեցի մեր ուղեւորությունը Թբիլիսիից Գաղղասի վանք, որտեղ վանական Սայաթ-Նովան փրկեց վանի գրեթե հեղեղափակ սանդղակով բարձրացնելով դրան վանի կտոր:

Ես ուզեցի ծնունդ մեկ այլ վանք՝ Երեւանից ոչ հեռու: Գեղարդում, ծնկաչոփ, խորհում էի թվում վանականների ոգու ուժի մասին, որը մղել է նրանց այնուհետև բարեպաշտության և առաքելության, որ ամենօրյա սովորական աղոթքի բառեր մոնոթոն կարողացել են ժայռ վերածել և վերածել հոգեւոր աղափարանի: Ամձրեւում էր, և վերելի կյո բացվածից ջրի կաթիլները տեղ-տեղ թրջում էին գետնի կենսոնական մասը, նաեւ իմ ձեռքը, որ ժողովում էր կենսաբան զուգություն ունեցող այդ կաթիլները: Զգիտեմ, կա՞րողիմս Ասված, որ մեր վերեւում է և ես եմ ավստում, որ չունեմ մորս մեծ սփոփանք: Անգրագետ լինելով հանդերձ, նա առավոյան ժամը չորսին, Սուրբ Դեբեասիի հիվանդանոցում լաշիներնով լաշարագ էր մտնուցում: Երբ նրան ասում էի, որ թեւ իր արտասանած բառերը վերջանում են «us»-ով, այդու խրթին արտասանություն ունեն, մայրս ձեռքը դարձնում էր երկինք ու ասում. «Նա հասկանում է»: Այստեղ՝ Գայասանում, ես հայտնաբերեցի, որ այս խելք իրիսոնյաններ, իրենց սկառաքան անսահման գործությամբ, իմ հոգին լցնում էին հրաշքով ու զարմանքով: Այսօր մարդկությունն այնքան գուրկ է իր դեմքերից, որ կարծես թե դասը դաս է ընկալել այնուհետև խոսք, ինչպես այս վանականների կամ էլ՝ Սուրբ Ֆրանչեսկոյի խոսքերն են: Թեթեւ դրամ չեն հուզում փողի լի ֆակներ ունեցող մարդկանց, որոնք ցանկություն չունեն վերացնելու աղափարությունը: Մարդը, որն ասում է, թե ուզեցիք է ուրիշների նկատմամբ, չլինի է նստի հանդարտությամբ լեցուն դարձելի վրա: Խնդրում են ձեզ, ինչ-որ ձեռք գալու հայոց այս երկիրը՝ Արարատ լեռան ձեռնակ զագաթների ներքո, որ իջել է Նոյյան աղաթանը համաշխարհային ջրհեղեղի օրերին և, որի առաջին ձորը կոչվում է «առաջին դարձարի ձոր»: Գայասանքար այստեղ է, որ կանգ էին առնում աղաթանի կենդանիներն ու մարդիկ, ցանում էին ու սնկում, որ աշխարհին ճան մրգեր: Եվ այստեղ է, որ խաղողից մաճառ էին սարում՝ ոսկերով ձեռնելով և գինի դարձնելու համար, լցնում էին կավե սակառները, որոնք գտնվում էին հողի փոսերի մեջ: Գայասանում մարդիկ դիմանում են թվառությանը՝ ստանալով ցածր վարձատրություն, որովհետեւ օգնություն են ստանում աշխարհով մեկ ցրված իրենց հայրենակիցներից: Սա մի երկիր է՝ եղբայրության և բարեկամության դրսեւորումներով, որտեղ օգնում են հասկանալ ինչից ինչ ու ձեռնափոխում են մտքերը: Անկեղծորեն աղաթան կյանքի մասնություններով հարուս եկեղեցիների լույսում դիմաց, որտեղ հազարավոր հավատացյալներ էին գալիս փորագրելու փոքրիկ խաչեր՝ հավիտենական հիշողության համար: Նորավանքում՝ ուղեւորների թեթեւ ստափլուցի ներքո, հենց վանի լաշի սակ կանաչ թեյ խմեցին: Այնու-

ԵՐԿԻՐ, ՈՐ ՔԵՉ ՆԿԻՐՈՒՄ Է ԺԱՄԱՆԱԿ

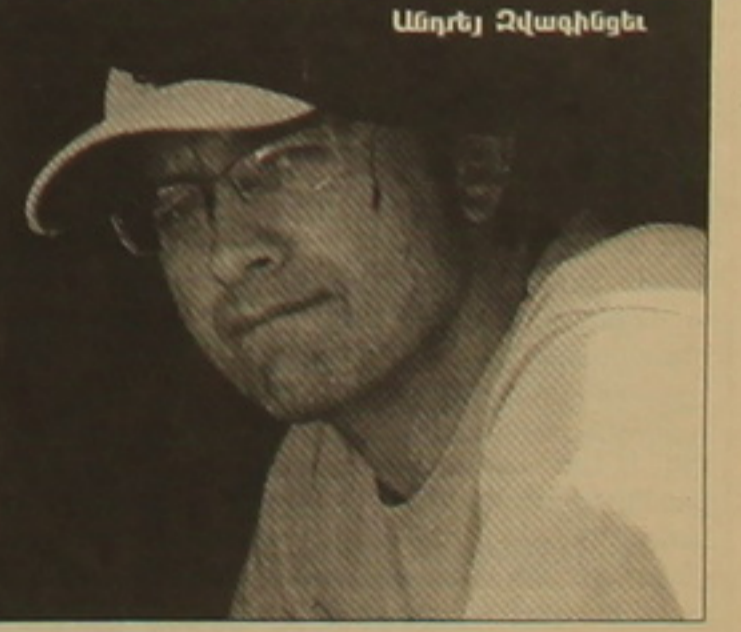

հետեւ մեր ներսում գալարվող մտքերի սակ կվաճ, մեծ բռնեցին դեռի Երեւան ճանող վերադարձի ճանապարհը:
Տոնինո Գունոս
08 Յուլիս, 2006
Թարգմանությունը իտալերենից՝ ԱՆՆԱ ՄԵՆԱՅԻՆԻ

«Արտույտների ազարակից» մինչեւ «Արտաքսում»

«Ոսկե ծիրան» 2007-ը բացվեց Տավիանի եղբայրների նկարահանած «Արտույտների ազարակ» ֆիլմով և կինոյի այս տարվա Կաննի միջազգային փառասնուն մրցանակի արժանացած (լավագույն դերասան) կինոնեոփոս Անդրեյ Զվյագինցեի «Արտույտ» ֆիլմով: Որոշակապես Նովոսիբիրսկի հաղափուն ծնված Անդրեյ Զվյագինցեը բաժնակալ ուսումնարանն ավարտելուց հետո աշխատել է թատրոնում: 1986-ին սեղափոխվել է Մոսկվա, որտեղ ավարտել է ռեժիսորական թատրոնական ինստիտուտի դերասանական բաժինը: Այնուհետև որոշեց դերասան մասնակցել է անկախ թատրոնական ծրագրերի ու նկարահանվել է մի շարք ֆիլմերում: 2000թ. աշխատել է հեռուստատեսային ռեժիսոր՝ նկարահանելով Ren TV-ի «Սեւ սեյլակ» սերիալի երեք մասերը: «Վերադարձը» նրա կինոնախագծերն էր, որը Վենետիկի միջազգային կինոփառասնունում արժանացավ երկու «Ոսկե առյուծի»՝ իրեն լավագույն կինոնկար և լավագույն դերույտ: Ֆիլմն ավելի քան 40 միջազգային դարձեց նվաճեց, այդ թվում՝ Եվրոպական կինոակադեմիայի՝ Ֆաբրիկեի անվան «Գայասություն» մրցանակը, Ռուսաստանի կինոակադեմիայի «Ոսկե արծիվը»՝ որոշեց լավագույն կինոնկար և լավագույն օմբրասորական աշխատանք, ներկայացվեց «Ոսկե գլոբուսի» ու «Սեզարի»՝ լավագույն արտասահմանյան կինոնկար» անվանակարգում, արժանացավ Եվրոպական կինոնկարների մրցանակին ու «Բի բի սի» համաշխարհային կինոյի մրցանակին՝ նույն անվանակարգում, ինչպես նաեւ FIPRESCI-ի մրցանակին՝ Փալմ Սփրինգսի միջազգային կինոփառասնունում:

Ֆիլմը դասում է այն մասին, թե ինչպես են ամառը, կինո ու երկու երեխան՝ ռոյան եւ աղջիկը, արդյունաբերական հաղափից գալիս գյուղ, ամուսնու ծննդավայր՝ նրա հին հայրական ճանը մնալու: Ի հակադրություն նախկին միջավայրի (հաղափ, որ ուստիությամբ է լցնում հերոսների հարաբերությունները, հարթում սուր եզրեր ու նույնիսկ երջանկության եւ սիրո ուրուկի դասընդմեջ ստեղծում), նոր միջավայրը Բնությունն է: Սա աղաթանից զատիքալի է բլուրների, նախադասական ծովի հասակի ու բերրի հողի միջավայրն է, որ աչից ընկած ավերակների է վերածվել: Տխուր է, թեկուզ՝ վեհ: Ձեռացում չկա: Եվ դա մեծ զոհաբերություն կոտորածի: Ոչ ոք չի բռնի որդու դեմ հոր բարձրացրած ձեռքը: Աղաթանից ձայնը չեն լսի: Որդուն գաղթ չի փոխարինի: Դանակ բարձրացնող ականցներ ունի, որ չեն լսում, աչիք, որ չեն սենուն ու սիր, որ չի զգում: Բայց նրա հավասար մարդու հղափության «օրենքի» նկատմամբ գործը է ու անտառ, այնքան գործը, որքան նրա զղջումը: Սերնը ցանկալի է ու դրան լիքի բերքը հետեւի: Ֆիլմը բոլորիս՝ բարի, գեղեցիկ մարդկանց մասին է՝ անհատական ողբերգական հանգամանքներով:

Անդրեյ Զվյագինցե

Երեկ լրացավ հակալիբանանյան Պաշտրազմի սկզբնավորման արեւիցը

Առ այսօր չեն վերագել դրա սանձազերծման պատճառաբանությունները միջազգային ուժերի համար

2006 թ. հուլիսի 12-ին իսրայելական ռազմաօդային ուժերը, հարձակվելով Բեյրութի վրա, հուժկու ուժեղացումով հիմնահասակ ավերել էին Բաղադի օդանավակայանի սանոց բոլոր ճամադարանները: Այսօր, սկսվել էր Լիբանանի դեմ Իսրայելի չհայտարարված Պաշտրազմը, որը խել էր ավելի քան 1300 լիբանանցիների կյանքը, գլխավորապես կանանց եւ երեխաների:

Մինչ իսրայելական ռազմական ինժեներները լիբանանյան զինված ուժերի անհարձեր հայացքի ներքին ավերակի էին վերածում Լիբանանի ֆաղախներն ու մյուս խաղող բնակավայրերը, ահա երկրի հարավում «Հզորվախի» մոզախեղներից հաջողվեց նախ կանգնեցնել իսրայելական «անդառնելի» բանակի առաջխաղացումը, ապա արժանի հակահարված տալ օկուպանտներին, ոչնչացնելով հարյուրավոր իսրայելցի զինծառայողների:

«Հզորվախի» տղամուտից հակահարվածը փաստի առջեւ էր կանգնեցրել միջազգային ուժերին: Պաշտրազմն անհատապես դադարեցնելու լիբանանյան կառավարության թախանձագին խնդրանքներն արհամարհող, լիբանանցի կանանց եւ երեխաների սպանությունները վստիաբար Իսրայելի ինքնապաշտպանության իրավունքով դառնալով սպանող այդ ուժերին խիստ անհանգստացրել էր իսրայելական բանակի կորուստներից բխող ձայնողումը Զարավային Լիբանանում:

Այդ ուժերը զգալով, որ ռազմական գործողությունների ընթացքում Իսրայելի համար անխտապիտի է դարձնում ձայնողական վերածումն անոթային Պաշտրազմի, ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի որոշմամբ հանկարծ դադարեցրել հակալիբանանյան Պաշտրազմը, որովհետեւ հինարավորություն սան իսրայելական բանակին խտապիտելու անհամեմատ մեծ թվով նոր զոհերից:

ՄԱԿ-ի ԱԽ որոշմանը հետեւեց միջազգային խաղողարար ուժերի սեղաբաժնումը Լիբանանում, որի հետեւանում էր երկրի փաստըն դա-

դարեց արաբական աշխարհի մաս կազմելուց: Այդ ընթացքում անախաղեղ սրվեցին վարչապետ Ֆուադ Սինյորայի կառավարությունում ընդգրկված ֆաղախական ուժերի հակասությունները: Միջազգային ուժերի աջակցությունն ի զորու չեղավ հեղինակագրվումից փրկել Իսրայելի ագրեսիայի ընթացքում անգործության մասնավոր Սինյորային եւ նրա կառավարությանը:

Չակառակ դրան երկուսն հետզհետեւ աճեց իսրայելական բանակին արժանի հակահարված տալու «Հզորվախի» ազդեցությունը: Ստեղծված իրավիճակում անխտապիտի դարձավ Լիբանանի ազգային միասնության կառավարության փլուզումը: Դրանով էլ ավելի խորացավ լիբանանյան հասարակության բեռնաջուրը: Երկիրը կանգնեց ֆաղախական Պաշտրազմի սպառնալիքի առջեւ, ինչը համար էր Լիբանանի մասնամասն նախադրյալների ստեղծումը:

Թեեւ միջազգային խաղողարար ուժերը, ինչպես նաեւ վարչապետ Սինյորային հարող ֆաղախական կազմակերպություններն ու լիբանանյան բանակն առայժմ գերեւ են մնում «Հզորվախին» զինաթափելու գալթակողությունից, սակայն այդ ուժերին երկուսն սեղաբաժնելու մեկ այլ գլխավոր նպատակ էր իրականացնելու այս կազմակերպության զինաթափումն էր: Ավճառ է, որ զինաթափման յուրաքանչյուր փորձի դեմում Լիբանանը կհայտնվի այնպիսի իրավիճակում, ինչպիսին հայտնվել էր Պաղեստինի ինքնավարությունը «Ֆաթհ»-«Համաս» բախումներից հետո: Այսօր, իրողություն կդառնա երկրի մասնամասն սպառնալիքը: Այսինքն չզինաթափված «Հզորվախը» Լիբանանի դեմ նոր Պաշտրազմի Պաշտրազմ է դառնում ինչպես միջազգային ուժերի, այնպես էլ ռեանտի ձգտող Իսրայելի համար:

Նոր Պաշտրազմի Պաշտրազմում հարցը, սակայն, սոսկ Լիբանանը չէ, այլ ՄԱԿ-ի ԱԽ-ի հակալիբանանյան Պաշտրազմի դադարեցման ո-

րոշումը, որը նույն խորհրդում ղեկ է վերանայվի հուլիսի 16-ին: Եթե վերանայման ընթացքում Անվտանգության խորհրդի անդամները հանգեն «Սիրիան շարունակում է «Հզորվախին» աջակցել» եզրակացության, ապա Պաշտրազմը կլավելի կսրվի լարվածությունը՝ դառնալով, որ դրա մեջ անմիջականորեն ներառվի Սիրիան:

Չամենայն դեպս, աշխարհի առաջնակարգ լրատվամիջոցները վերջին օրերին նորից սկսել են ակտիվորեն վերածարծել Իսրայելի վարչապետ Եհուդ Օլմերի՝ Սիրիայի նախագահ Բաշար Ասադին հասցեագրած առանց միջնորդի բանակցելու Պաշտրազմի մարտնչական կոչը, որ սիրիական կողմը դա միանշանակ մերժում է:

Այս լրատվամիջոցներին լրացնում են այսպես կոչված արեւմտյան անկախ դիտողները, մեկնաբանելով այդ «մերժումը» որպես փոխանվտանգության դրսեւորում, որովհետեւ հանգեն Սիրիայի եւ Իսրայելի միջեւ հաստատագրող նոր Պաշտրազմի չարաբաստիկ հետեւության:

Իհարկե, ոչ այդ դիտողները, ոչ էլ վերոհիշյալ լրատվամիջոցները հարկ անգամ չեն համարում նեւ, որ Իսրայելի վարչապետը բանակցելու Պաշտրազմի մարտնչական Սիրիայի նախագահին դիմելիս հետն էլ անընդունելի նախադրյալներ էր առաջադրում, որ նրա դիմումը կանխավ մերժվի: Այլ կերպ, Բաշար Ասադի հետ բանակցելու Եհուդ Օլմերի Պաշտրազմի մարտնչական կոչը, որը ինչ է, քան Սիրիային որպես բանակցություններ մերժող կողմ ներկայացնելու իսրայելական նկրտում: Ավճառ է, որ «մերժումն» էապես կմեծացնի Սիրիային եթե ոչ նոր Պաշտրազմի, ապա նոր հակամարտության մեջ ներառելու առումով Իսրայելի աջակցելու Եհուդ Օլմերի միջազգային ուժերի հնարավորությունները, որոնք էլ կուժեղացնեն Դամասկոսի վրա առանց այդ էլ հարաճուն ճնշումները:

ՆԱԿՈՐ ԾԱՐԵՅՆԱ

Փոփոխություններ Կոսովոյին առնչվող բանաձեւում

Եվրոմիությունը եւ ԱՄՆ-ը փոփոխություններ են կատարել Կոսովոյի կարգավիճակին վերաբերող ՄԱԿ-ի բանաձեւում, հրաժարվելով Սերբիա-Կոսովո բանակցությունների ձայնողական դեմում երկրամասին անկախություն շնորհելու խոստումից:

Բանաձեւի նախագծի նախորդ սարքերակում երկու կողմերին բանակցության կոչ էր արվում, ինչպես նաեւ նշվում էր Կոսովոյին անկախություն շնորհելու ծրագիրը:

Բելգրադը մերժեց երկրամասի կարգավիճակի հարցի լուծման այդ սարքերակը: Ռուսաստանն իր հերթին սղառնաց ՄԱԿ-ում նախաեստված ինտերմիդիան ժամանակ վեթո դնել այդ նախագծի վրա:

Ինչ վերաբերում է բանաձեւի նախագծի նոր սարքերակին, ՄԱԿ-ում ԱՄՆ ներկայացուցիչ Չալմայ Խալիլզադը հայտարարել է, որ այն դեռեւս վերջնականապես համաձայնեցված չէ: Նրա խոսքերով, նոր սարքերակը ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդին կներկայացվի Ռուսաստանի ներկայացուցիչների հետ:

կայանալիք բանակցություններից հետո:

Ավելի վաղ՝ երեքաբար օրը, ՄԱԿ-ի գլխավոր ֆարսուղար Պան Գի Մու-նը արահայտվել էր Կոսովոյի կարգավիճակի հարցի շուտափույթ լուծման օգտին, ակնհայտորեն Պաշտրազմի սերբական այդ երկրամասի անկախացման գաղափարը: Ի դրամաստան Ռուսաստանի ներկայացուցիչը հայտարարել էր, որ ՄԱԿ-ի գլխավոր ֆարսուղարը ղեկ է փորձի համաձայնության եզրեր գտնել եւ ոչ թե բռնել որեւէ մեկի կողմը:

Նախագծի նոր սարքերակում Սերբիային եւ Կոսովոյի անկախացի մեծամասնությանը վերսին բանակցելու կոչ է արվում, բայց այս անգամ բանակցությունների ձայնողական դեմում օրակարգում ղեկ է դրվի ոչ թե երկրամասի անկախացումը, այլ «հարցի հետագա ինտերկոնալ»:

Ռուսաստանը ֆանիցս հայտարարել է, որ Կոսովոյի անկախացումը ինտերկոնալ է միմայն Բելգրադի համաձայնության դեմում:

Չառախիրին Պակիսանցիներին խոսովության կոչ է անում

«Ալ Ղաիդան» վերսկսանգնել է ուժերը

«Ալ Ղաիդայի» երկրորդ դեմո-կր Վյման ալ Չառախիրին Պակիսանցի բնակչությանը կոչ է արել աղսամբել երկրի նախագահ Փեւրվեգ Սուււարաֆի դեմ: Միջազգային ահաբեկչական ցանցին ենթակա կայնեղում սարածված ձայնագրության մեջ Չառախիրին Պակիսանցի կրոնական առաջնորդներին է դիմում հետեւյալ խոսքերով. «Սուււարաֆը եւ իր հանցախոսքը արահայտվել են մեր Պաշտրազմի, ծառայելով ֆրիսոնյաներին եւ հրեաներին: Եթե դու չաղսամբել, ապա Սուււարաֆը կբնաջնջի ձեզ: Նա կանգ չի առնի, Դանի դեռ Պակիսանցում արմատախիլ չի արել իսլամը»:

Նել է մարտնակությունը եւ վերսին դարձել շահ վանագավոր, նույն է Ասուիթեթոյի որեւ գործակալությունը, վկայակոչելով ամերկյան հետախուզության զեւլաներ:

ԿԳՎ զաղսնի հաւվեւկություններից մեկի համաձայն, «Ալ Ղաիդային» հաջողվել է իր մարտնակությունը վերականգնել 2006 թ. դեկտեմբերին, երբ Պակիսանցի կառավարությունը հաւսության Պայմանագիր ստորագրեց սեղական տնտեսական հետ եւ բանակը դուրս բերեց Աֆղանստանի սահմանները հյուսիսարեւմտյան երջաններից: Նման Պայմաններում թալիբները եւ «Ալ Ղաիդայի» անդամները անարգել հասում են սահմանը եւ ստեղծում ահաբեկիչների վարժաձամբարներ:

Ամերկյացի հետախուզները որոշակի երկյուղներ ունեն նաեւ եվրոպական երկրների հետ կաղված: Մեծ Բրիտանիան, Դանիան, Գերմանիան եւ Գոլանդիան Պակիսանցի հետ կնխած համաձայնագրերով թուլանում են, որ այդ երկրի ֆաղափարները Պարագեւկած արարողակարգով մուտք գործեն եվրոպա: Իսկ եվրոպայից ԱՄՆ այցելելը առայժմ որեւէ դժվարություն չի ներկայացնում:

Իրաքյան բանկից հափճակել են 300 մլն դոլար

Բաղդադի գործարար երջանում զսնվող «Գար Ես Սալամ» բանկից հափճակել են մոտ 300 մլն դոլար եւ 220 մլն իրաքյան դինար (մոտ 170 հազար դոլար), հաղորդում է Ռոյթեր գործակալությունը:

Կասկածյալները բանկի երեք Պահաղաններն են, որոնք կողողուցի գիւրերը հերթադաղել էին, աղա անհետացել փողերի հետ: Իրաքի ՆԳՆ-ում կարծում են, որ Պահաղաններին օգնել են սեղի ոստիկանները, ֆանգի կանխիկ դրամի

ման խոսու ֆանկությունը սակիչ անցակեւերով անցնել անհնար է: Ներկայումս իրավադաղները փորձում են Պարագել, թե իրաքյան երեւոսային բանկում արեւելից առահայնվել ամերկյան արտոյթի հակալական ֆանկությունը: Ռոյթերի սեղեկությունների համաձայն, սա Իրաքում բանկային հաստատության խոսուրաղուկ կողողուցն է 2003 թ. Սաղդան Գուսնի վարակարգի անկումից ի վեր:

Պ. Բ.

Լոնդոնն սղառնում է արսախել ուս դիվանագետներին

Մեծ Բրիտանիան Պաշտրազմ է երկրից արսախել մի խումբ ուս դիվանագետներին, ֆանի որ Մոսկվան հրաժարվում է քրիստոնեական հանձնել գործարար Անդրեյ Լուգովոյին: Վերջինս կասկածվում է Լոնդոնում ԱԴԾ նախկին սղա Ալեքսանդր Լիսվինենկոյի սղաունդում մեջ:

Անգլիացի դիվանագետներից մեկը Լոնդոնի «Թելեգրաֆ» թերթին տված հարցազրույցում ասել է, որ «միանգամայն հավանական է» միջին եւ ցածր օղակների ուս դիվանագետների արսախումը Մեծ Բրիտանիայից:

Այսօր, Լիսվինենկոյի գործը իրականացնող աստիճանաբար վերածվում է ֆաղախականի: Ներկայումս տվյալ գործով զբաղվում է ոչ թե Բրիտանիայի ոստիկանությունը, այլ արսազործնախարարությունը:

Քանի որ Մեծ Բրիտանիան Ռուսաստանին անմիջական ֆինանսական օգնություն չի հակաղցնում, իսկ ՌԴ սննտության մեջ քրիստոնեացիների ներդրումները չեն անցնում 65 մլն դոլարից, Մոսկվայի հետ ֆինանսանսնեստական համագործակցության դադարեցումը ձեռնու չէ Լոնդոնին: Այնպես որ, մնում է գործի դնել դիվանագիտական ճնշումների եղանակը:

Երկու երկրները վերջին անգամ դիվանագետների արսախման էին

դիմել 1996 թվականին: Այն ժամանակ Մոսկվան լրեստության մեղադրանով արսախել էր քրիստոնեացի 4 դիվանագետների, Լոնդոնին դրեւելով Պաշտրազմի ֆայլ ձեռնարկել:

Մոսկվան առաջարկում է Լուգովոյին դաղել Ռուսաստանում: Բայց Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Գորդոն Բրաունի ներկայացուցիչը հայտարարել է, որ դժվար է հավասար ուսաստանցի դասավորների անաղաղությանը: Լուգովոյն իր հերթին չի հավասարում քրիստոնեական աղաղաղությանը, ասելով, թե քրիստոնեացիները իր դեմ են սրամարված ՉԼՄ-ների հրաղարակումների Պաշտրազմով:

ԱՄՆ-ում կեղծ ֆիրման էլ կարող է ձեռք բերել ռաղիոակսիվ նյութեր

Սեմսերի հետախուզությունների համաձայնումը փաստերով աղաղուցել է, որ ԱՄՆ-ում հետախուզության կարելի է կեղծ ֆիրմայի միջոցով ձեռք բերել մահաղու շահագավոր ռաղիոակսիվ իրոսողներ:

Քննիչները կեղծ շահագավոր ֆիրմա են ստեղծել Արեւմտյան Վիրջինիայի նահանգում: Ֆիրմայի միակ հասցեն փոստարկուն էր: Արդեն մեկ ամիս անց նրանք Միջուկային կանոնակարգման համաձայն-

դրվից արտոնագիր ստացան, որի շնորհիվ կարելի էր նյութեր գնել որեւէ փոր «կեղծոս» ռումբի Պաշտրազմում համար:

Չետախուզության նախաձեռնողը համարեցեական սեմսուր Նորի Քոուլմանը, այսօր Սեմսուր հարցախոսելու է Իրաքի համաձայնողի ներկայացուցիչներին: Նա Ասուիթեթոյի որեւէ թղթակցից ասել է, որ ԱՄՆ-ում ահաբեկիչները կարող են հետախուզության ձեռք բերել ռաղիոակսիվ նյութեր:

Չամենայն դեպս, աշխարհի առաջնակարգ լրատվամիջոցները վերջին օրերին նորից սկսել են ակտիվորեն վերածարծել Իսրայելի վարչապետ Եհուդ Օլմերի՝ Սիրիայի նախագահ Բաշար Ասադին հասցեագրած առանց միջնորդի բանակցելու Պաշտրազմի մարտնչական կոչը, որը ինչ է, քան Սիրիային որպես բանակցություններ մերժող կողմ ներկայացնելու իսրայելական նկրտում: Ավճառ է, որ «մերժումն» էապես կմեծացնի Սիրիային եթե ոչ նոր Պաշտրազմի, ապա նոր հակամարտության մեջ ներառելու առումով Իսրայելի աջակցելու Եհուդ Օլմերի միջազգային ուժերի հնարավորությունները, որոնք էլ կուժեղացնեն Դամասկոսի վրա առանց այդ էլ հարաճուն ճնշումները:

Պ. Բ.

